

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

59. årgang

3. marts 2016

Indhold

III Forberedende retsakter

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 513. plenarforsamling den 20. og 21. januar 2016

2016/C 082/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles regler for securitisering og om oprettelse af en europæisk ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering og om ændring af direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF og 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012 (COM(2015) 472 final — 2015/0226 (COD)) og om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringselskaber (COM(2015) 473 final — 2015/0225 (COD))	1
2016/C 082/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om opstilling af rammer for energieffektivitetsmærkning og om ophævelse af direktiv 2010/30/EU (COM(2015) 341 final — 2015/0149 (COD))	6
2016/C 082/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Lancering af den offentlige høring om en ny udformning af energimarkedet (COM(2015) 340 final)	13
2016/C 082/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny aftale for energiforbrugere (COM(2015) 339 final)	22

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 513. PLENARFORSAMLING DEN 20. OG 21. JANUAR 2016

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles regler for securitisering og om oprettelse af en europæisk ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering og om ændring af direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF og 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012

(COM(2015) 472 final — 2015/0226 (COD))

og om

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber

(COM(2015) 473 final — 2015/0225 (COD))

(2016/C 082/01)

Ordfører: Daniel MAREELS

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 27. oktober 2015 og 14. oktober 2015 i henhold til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles regler for securitisering og om oprettelse af en europæisk ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering og om ændring af direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF og 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012«

(COM(2015) 472 final — 2015/0226 (COD))

og om

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber«

(COM(2015) 473 final — 2015/0225 (COD)).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som vedtog sin udtalelse den 16. december 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 513. plenarforsamling den 20.-21. januar 2016, mødet den 20. januar 2016, følgende udtalelse med 176 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU hilser forslagene om en ordning for »**simple, transparente og standardiserede**« securitiseringer (STS-securitiseringer) og tilpasning af de tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber velkommen. Forslagene passer ind i de **brede rammer** for »Handlingsplan for etablering af en **kapitalmarkedsunion**«⁽¹⁾.

1.2. Udvalget bifalder, at **securitiseringforslagene** er fremsat hurtigt og samtidig med handlingsplanen for etablering af kapitalmarkedsunionen. Det er vigtigt **at komme hurtigt i gang med arbejdet**. Målet er, at det skal være muligt at tilvejebringe vigtige supplerende midler til bankfinansiering. Dette er især vigtigt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og husholdninger.

1.3. I det europæiske finansielle system udgør banklån nu 75-80 % af den samlede finansiering af økonomien, og fremadrettet vil **SMV'er og husholdninger** utvivlsomt fortsat være afhængige af bankfinansiering. En genopretning af dette marked kan føre til, at der bliver stillet yderligere lånemuligheder til rådighed for den private sektor på 100-150 mia. EUR eller en stigning på 1,6 % i udlån til virksomheder og husholdninger. På grund af deres store betydning for den europæiske økonomi har udvalget før understreget securitiseringens betydning for SMV'er.

1.4. Med hensyn til **bankfinansiering** mener udvalget, at denne går hånd i hånd med **markedsfinansiering**, som vil blive yderligere udviklet i kapitalmarkedsunionen. De to finansieringsformer bør **supplere** hinanden og ikke ses som konkurrenter.

1.5. Udvalget mener, at der nu først og fremmest er brug for en **holistisk tilgang**. Med hensyn til den nye securitiseringsramme bør der gås til arbejdet på **bæredygtig og grundig** vis, og der bør tilstræbes en **rimelig og passende ligevægt**. På alle niveauer bør alle interessents målsætninger og interesser indgå i overvejelserne. I den sammenhæng skal der lyde anerkendelse såvel for den indsats, der er gjort til gavn for stabiliteten af det finansielle system, som for den efterfølgende tilgang, hvor investorerne både har rettigheder og pligter.

1.6. En **genopretning af securitiseringerne** forudsætter, at den nye forordning giver et tilstrækkeligt råderum. STS-kriterierne skal være realistiske og opnåelige for alle banker, såvel de store som de små lokale banker, der beskæftiger sig med kreditfinansiering. Securitiseringer bør også være attraktive for investorerne. Hvis det lykkes, kan der dermed ydes et vigtigt bidrag til en bedre finansiering af økonomien, øgede investeringer og til at sætte skub i **væksten**. *Samtidig* bør der være **åbenhed** omkring de eventuelle **risici**, og **hvem der løber dem**, under hensyntagen til hele kæden fra udsteder til investor. Det er i den forbindelse vigtigt, at fortidens fejltagelser ikke gentages.

1.7. Principper om **sikkerhed, transparens og håndhævelse** (»enforcement«) bør medtages i den nye forordning for at styrke tilliden til de nye markeder. Der skal ske en passende udvidelse af tilsynet, herunder både hos Den Europæiske Centralbank og hos de nationale tilsynsmyndigheder, og den internationale dimension må ikke forsømmes.

1.8. På grund af den kompleksitet og de risici, de er forbundet med, tilslutter udvalget sig det synspunkt, at securitiseringer **ikke bør være tilgængelige** for **detailinvestorer og forbrugere**. Udvalget mener imidlertid ikke, at den nuværende tilgang baseret på frivillighed er tilstrækkelig, og opfordrer til et **formelt forbud**, der eksplicit medtages i teksten.

1.9. Det påtænkes, at **ordningen** skal evalueres efter 4 år. **Udvalget** ønsker en **hurtigere evaluering**. En periode på **2 år** vil være passende.

1.10. Udvalget lægger stor vægt på, at de **europæiske politikere spiller en afgørende rolle i debatten** om securitiseringer **på internationalt og globalt plan** for at værne om de europæiske fremskridt og for at sikre tilstrækkelig harmonisering på internationalt plan.

⁽¹⁾ Jf. *Handlingsplan for etablering af en kapitalmarkedsunion af 30. september 2015* — Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »Handlingsplan for etablering af en kapitalmarkedsunion« — COM(2015) 468 final. Se <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1447000363413&uri=CELEX:52015DC0468>.

2. Baggrund

2.1. Ved sin tiltrædelse opstillede Juncker-Kommissionen tre **absolutte prioriteter**, nemlig **vækst, beskæftigelse og investeringer**.

2.2. For at kunne realisere disse udarbejdede Kommissionen en investeringsplan for Europa bestående af tre dele:

— mobilisering af investeringer for et beløb på mindst 315 mia. EUR inden for en treårsperiode

— støtte til investeringer i realøkonomien

— **skabelse af et gunstigt klima for investeringer** ⁽²⁾.

2.3. Med sin **handlingsplan for etablering af en kapitalmarkedsunion** af 30. september 2015 vil Kommissionen både mobilisere kapitalen i Europa, etablere et fælleseuropæisk kapitalmarked og realisere et vigtigt element i 3. del af sin investeringsplan frem mod 2019.

2.4. Samtidig med handlingsplanen er forslagene vedrørende **securitisering** ⁽³⁾ blevet fremsat. De er indeholdt i en lovgivningspakke, der **omfatter to forslag**, der hver regulerer forskellige aspekter:

2.4.1. på den ene side, et forslag om **securitisering**. Forslaget til forordning omfatter udvikling af et fælles omfattende regelsæt for securitiseringer for alle deltagere i dette marked og indkredsning af en række transaktioner, der opfylder bestemte kriterier: »**simple, transparente og standardiserede securitiseringer**« eller »**STS-securitiseringer**« ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ og

2.4.2. på den anden side et forslag om ændring af de lovgivningsmæssige rammer vedrørende **kapitalkrav til kreditinstitutter og investeringsselskaber** (forordningen om kapitalkrav, forkortet til »CRR«), som sigter mod at øge risikofølsomheden i den tilsynsmæssige behandling af STS-securitiseringer ⁽⁶⁾, således, at de specifikationer, der er specifikke for STS-securitiseringer, bliver behørigt efterlevet.

2.4.3. Det første forslag regulerer ikke blot en række bestemmelser, som gælder for alle securitiseringer, det skaber navnlig rammer for **STS-securitiseringer**. Derved henvises til den proces, hvormed securitiseringen struktureres, og ikke til den underliggende kreditkvalitet af de pågældende aktiver.

2.4.4. Det andet forslag vedrører, supplerende, den **tilsynsmæssige behandling** af securitiseringer, som bedre afspejler de særlige kendetegn ved disse markeder. Navnlig fastlægges der kapitalkrav vedrørende securitiseringspositioner samt en mere risikofølsom behandling af STS-securitiseringer.

3. Bemærkninger

3.1. Udvalget bifalder, at securitiseringsforslagene er fremsat samtidig med handlingsplanen for etablering af en kapitalmarkedsunion. Det er vigtigt at komme hurtigt i gang med arbejdet. Faktisk forbliver økonomierne i Europa fortsat i meget høj grad afhængige af bankfinansiering. I det europæiske finansielle system udgør banklån 75-80 % af den samlede finansiering af økonomien ⁽⁷⁾. Udvalget mener, at bank- og markedsfinansiering går hånd i hånd og bør betragtes som supplement til hinanden.

⁽²⁾ Se Europa-Kommissionens hjemmeside http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.

⁽³⁾ I forslaget til forordning omtales securitiseringer på følgende måde (betragtning 1): Securitising er en transaktion, der gør det muligt for långiver — normalt et kreditinstitut — at refinansiere en række lån eller eksponeringer som f.eks. lån til fast ejendom, billeasingaftaler, forbrugerslån eller kreditkort, ved at omdanne dem til omsættelige værdipapirer. Långiveren samler og omgrupperer en portefølje af sine lån, som han organiserer i forskellige risikokategorier for forskellige investorer, hvilket giver investorerne adgang til investeringer i lån og andre eksponeringer, som de normalt ikke ville have direkte adgang til. Afkastet til investorerne skabes af pengestrømmene fra de underliggende lån.

⁽⁴⁾ Forslag til forordning om securitisering (jf. fodnote 3).

⁽⁵⁾ Forkortelsen »STS« er lånt fra engelsk, hvor der tales om »simple, transparent and standardised« securitisations.

⁽⁶⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 575/2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber. Se <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015PC0473&qid=1445963164202&from=da>

⁽⁷⁾ Se »Bank deleveraging, the move from bank to market-based financing, and SME financing«, OECD 2012. Tilgængelig på: http://www.oecd.org/finance/financial-markets/Bank_deleveraging-Wehinger.pdf.

3.2. Desuden forbliver investeringsniveauet stadig langt under det, der kendtes før den finansielle og økonomiske krise. Mens bruttonationalproduktet og det private forbrug i andet kvartal af 2014 var mere eller mindre på samme niveau som i 2007, var tallene for de samlede investeringer omkring 15 % lavere end i 2007 ⁽⁸⁾.

3.3. Udvalget har allerede understreget vigtigheden af securitisering, navnlig for små og mellemstore virksomheder, der er og forbliver afhængige af bankfinansiering ⁽⁹⁾. SMV'er spiller en vigtig rolle i den europæiske økonomi, i og med at de udgør mere end 98 % af antallet af virksomheder i Europa, står for mere end 67 % af arbejdspladserne i den private sektor og tegner sig for 58 % af bruttoværditilvæksten, der skabes af virksomhederne i EU ⁽¹⁰⁾.

3.4. Hertil kommer, at securitiseringen af lån til små og mellemstore virksomheder i øjeblikket er meget begrænset, i modsætning til securitiseringer til fast ejendom, som ikke har lidt ret meget under den finansielle krise. I øjeblikket dækker kun 8 % af securitiseringsmarkedet SMV'er, sammenlignet med 58 % for RMBS ⁽¹¹⁾. Udvalget mener derfor, at der især skal lægges vægt på SMV-relaterede securitiseringer inden for rammerne af strategien for skabelsen af et fælles kapitalmarked.

3.5. Genopretningen af securitiseringsmarkedet, og nærmere bestemt SMV-segmentet, er vigtig. I den europæiske investeringsplan stod oprettelsen af et bæredygtigt marked for kvalitetssecuritisering anført som et af de fem områder, for hvilke der skal iværksættes handling på kort sigt. Hvis f.eks. situationen på securitiseringsmarkedet blev den samme som før krisen for så vidt angår det gennemsnitlige udstedelsesniveau, og hvis kreditinstitutterne anvendte ny gældsudstedelse til at yde ny kredit, ville disse være i stand til at yde et yderligere kreditbeløb til den private sektor på 100-150 mia. EUR. Dette ville være ensbetydende med en stigning på 1,6 % i udlån til virksomheder og husholdninger ⁽¹²⁾.

3.6. EØSU har tidligere slået til lyd for en genopretning, men dog på visse betingelser. Det er udvalgets opfattelse, at for at undgå visse fejl, som tidligere er begået i USA, bør brugen af securitisering være godt reguleret ⁽¹³⁾. Tilsvarende anføres det, at et bæredygtigt securitiseringsmarked af høj kvalitet kræver fremme af grundlæggende strukturer med korte kæder af mæglere, der skal skabe direkte forbindelse mellem låntagere og opsparere ⁽¹⁴⁾.

3.7. Udvalget mener, at det er vigtigt at gå bæredygtigt og grundigt til værks ud fra en holistisk tilgang, holde sig alle målsætninger og alle interessenters interesser for øje og stræbe efter at finde en rimelig og passende balance mellem disse. Hver aktion skal have positive og gavnlige virkninger for både finansieringen af økonomien (se ovenfor), for stabiliteten i det finansielle system og for investorernes interesser.

3.8. Valget af en »forordning« til at gennemføre dette initiativ ser udvalget som et godt valg, når målet er at opbygge et fælles marked. Lovgivningen skal gøres tilstrækkeligt rummelig og være attraktiv for investorerne, så den kan levere gode resultater i praksis.

3.9. Udvalget anerkender indsatsen til fordel for stabiliteten i det finansielle system og potentialet heri. Således er en række krav om transparens påtænkt i forslagene, og de letter en bredere og mere effektiv risikospredning over flere aktører inden for og uden for den finansielle sektor.

3.10. EØSU lægger vægt på disse krav om transparens i betragtning af, at manglen på transparens og standardisering er en af de største hindringer for udviklingen af securitiseringsmarkedet. Det grundlæggende princip om en sondring mellem forskellige kategorier af securitiserede produkter og indførelse af simple, transparente og standardiserede produkter anses derfor som en hensigtsmæssig metode til at øge investorernes tillid og genoprette markedet.

3.11. Kravet om risikoafdækning gør, at de parter, der etablerer transaktionerne, selv skal bære en minimumsrisiko i porteføljen, og dette anser udvalget for at være et passende generelt princip. Det skal også bemærkes, at »originate to distribute«-modeller ikke kan vende tilbage.

⁽⁸⁾ Faktablad 1 Hvorfor har EU brug for en investeringsplan? Fælles dokument udfærdiget af EU-Kommissionen og EIB. Se http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/factsheet1-why_en.pdf.

⁽⁹⁾ Se informationsrapporten »SMV'ers adgang til finansiering«, EESC-2014-06006-00-01-RI-TRA., punkt 1.2.5, og udtalelsen »Finansiering til erhvervslivet: en undersøgelse af alternative forsyningsmekanismer« (EUT C 451 af 16.12.2014, s. 20), punkt 1.5.

⁽¹⁰⁾ Annual Report on European SMEs 2013/2014, som oplyst i informationsrapporten »SMV'ers adgang til finansiering«, EESC-2014-06006-00-01-RI-TRA.

⁽¹¹⁾ Residential Mortgage-Backed Securities.

⁽¹²⁾ Forslag til forordning om securitisering.

⁽¹³⁾ Se EØSU's udtalelse »Langsigtet finansiering — opfølgning« (EUT C 451 af 16.12.2014, s. 91), punkt 3.3.2.

⁽¹⁴⁾ Se EØSU's udtalelse til »Grønbog — Etablering af en kapitalmarkedsunion« — (EUT C 383 af 17.11.2015, s. 64), punkt 3.9.

3.12. Investorerne har såvel rettigheder som pligter. Der lægges et ansvar hos investorerne, herunder også med hensyn til den »due diligence«-forpligtelse, de har over for securitiseringer, som de vil investere i. At gøre tingene anderledes, og skubbe alt ansvar videre til tilsynsmyndighederne og staten, ville bringe et uønsket spørgsmål om »moral hazard« op til overfladen.

3.13. Securitiseringstransaktioner og -markeder kan under visse omstændigheder indebære risici, hvilket har været tydeligt den seneste tid, hvor der er blevet begået en række fejl. Hovedsagen er, at man i den genopretning, som der nu arbejdes på, ikke gentager fortidens fejl, som det da også udtrykkeligt påpeges af Kommissionen i dens investeringsplan fra udgangen af 2014. I den nye ordning bør der være åbenhed om de eventuelle risici, og hvem der løber dem. Takket være en harmonisering af standarderne for rapportering, leveringen af mere strukturerede data og brugen af standardskemaer vil det være muligt at styrke investorernes tillid og forbedre risikovurderingen. Sammen med forbedret kvalitet af dataene skal dette, så vidt det er muligt, hjælpe til med at gøre inddragelsen af eksterne kreditvurderingsbureauer overflødig.

3.14. Principper om sikkerhed, transparens og håndhævelse (»enforcement«) bør medtages i den nye forordning, hvilket også kan gavne tilliden til de nye markeder. Der skal ske en passende udvidelse af tilsynet, og den internationale dimension må ikke forsømmes.

3.15. Udvalget glæder sig også over princippet om, at sådanne transaktioner og markeder forbeholdes professionelle og institutionelle investorer, banker og andre langsigtede investorer. Forslagene bygger på den opfattelse, at detailinvestorer og forbrugere ikke bør have adgang hertil. Set i lyset af de komplicerede sagsforhold og de dermed forbundne risici er dette den rigtige tilgang, men EØSU mener, at forbuddet skal inkluderes i teksterne på formel vis.

3.16. Udvalget er klar over, at de nuværende tekster begrænser sig til at fremme harmoniseringen af nogle centrale elementer i securitiseringsmarkederne, men ikke foregriber yderligere markedsstyret harmonisering af processer og praksis på disse markeder. Alle de bestræbelser, der gøres på dette område, fortjener bred opmærksomhed, opfølgning og evaluering.

3.17. Med hensyn til evalueringen, der påtænkes udført fire år efter ikrafttrædelsen af dette initiativ, går udvalget ind for, at der indføres en kortere periode på to år, hvis man ønsker at bevare de størst mulige chancer for succes.

3.18. Det er desuden vigtigt, at de europæiske politikere spiller en afgørende rolle i den internationale debat, især ved forhandlingerne i Basel ⁽¹⁵⁾ om at udvikle tilsynsmæssige rammer for simpel, transparent og standardiseret securitisering, for at sikre tilstrækkelig harmonisering på internationalt plan.

Bruxelles, den 20. januar 2016.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ Høring af Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) og International Organization of Securities Commissions (IOSCO) vedrørende Criteria for identifying simple, transparent and comparable securitisations. Høringen fandt sted fra 11. december 2014 til 13. februar 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om opstilling af rammer for energieffektivitetsmærkning og om ophævelse af direktiv 2010/30/EU

(COM(2015) 341 final — 2015/0149 (COD))

(2016/C 082/02)

Ordfører: Emilio FATOVIC

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 31. august 2015 og den 15. september 2015 under henvisning til artikel 194, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om opstilling af rammer for energieffektivitetsmærkning og om ophævelse af direktiv 2010/30/EU«

(COM(2015) 341 final — 2015/0149 (COD)).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, der vedtog sin udtalelse den 7. januar 2016.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 513. plenarforsamling den 20.-21. januar 2016, mødet den 20. januar 2016, følgende udtalelse med 218 stemmer for, 2 stemmer imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU støtter Kommissionens forslag om at opstille rammer for energieffektivitetsmærkning ud fra den overbevisning, at det, såfremt det gennemføres korrekt og suppleres med direktivet om miljøvenligt design, kan have positive virkninger for miljøet, forbrugerne, virksomhederne og arbejdstagerne.

1.2. Udvalget mener, at forslaget tager hånd om de største problemer i forbindelse med den gældende lovgivning, herunder reel håndhævelse af lovgivningen, effektiv markedsovervågning og forbrugernes ret til at modtage klare, forståelige og sammenlignelige oplysninger. EØSU opfordrer især Kommissionen til at videreføre den påbegyndte standardisering og forenkling af energiklasser for alle produktkategorier.

1.3. EØSU er enig i valget af en forordning i stedet for et direktiv for at sikre en effektiv og ensartet gennemførelse af retsaktens i hele EU.

1.4. Udvalget finder det rigtigt at vælge at oprette en »produktdatabase« som et instrument, der kan gøre markedsovervågningen mere effektiv. EØSU anser det dog for afgørende at styrke den tekniske kontrol af produkter på markedet for at verificere den faktiske overensstemmelse mellem produktets egenskaber og oplysningerne på energimærket.

1.5. EØSU opfordrer Kommissionen til at oprette og finansiere fælles standardiserede uddannelsesforløb for alle arbejdstagere og andre personer, som deltager i overvågning og kontrol.

1.6. EØSU er enig i beslutningen om at vende tilbage til den foregående energiskala fra A til G, da den er mere forståelig for forbrugerne, og støtter også indførelsen af en farveskala fra grøn til rød for bedre at kunne bestemme et produkts energieffektivitet.

1.7. EØSU foreslår, at der udarbejdes et nyt grafisk layout af energimærket for at bekæmpe forfalskning og undgå at skabe forvirring blandt forbrugerne, især i overgangsperioden. Endvidere vil det efter EØSU's mening være hensigtsmæssigt at lade farveskalaen stå i gråt for de klasser, som ikke opfyldes af produkter på markedet, enten som følge af en nyskalering eller de pålagte begrænsninger i direktivet om miljøvenligt design.

1.8. EØSU foreslår at tilføje yderligere forbrugerrelevante oplysninger til det nye mærke, såsom »produkternes minimumslevetid« og »produktets energiforbrug i dets levetid«, bl.a. med henblik på CO₂-fodaftrykket. Sådanne oplysninger er afgørende, når det gælder om reelt at gøre produkter tilhørende forskellige energiklasser økonomisk sammenlignelige og at modvirke og bekæmpe den programmerede forældelse af produkterne.

1.9. EØSU mener, at man ved at overlade et så vigtigt et aspekt som vedtagelsen af en sanktionsordning til de enkelte medlemsstater åbner op for en uensartet anvendelse af retsakten, hvilket gør det omsonst at vælge en forordning i stedet for et direktiv.

1.10. Udvalget er af den opfattelse, at EU i overensstemmelse med nærhedsprincippet bør lette adgangen til produkter med højere energieffektivitet for dårligt stillede befolkningsgrupper og dermed bekæmpe fænomenet »energifattigdom«.

1.11. Desuden mener EØSU, at mærkerne i henhold til princippet »design for all« — som går ud på, at produkterne udformes, så de kan anvendes af alle — bør gøres stadig mere forståelige for alle, navnlig med henblik på at imødekomme handicappede borgeres behov.

1.12. Udvalget opfordrer EU til at træffe foranstaltninger med henblik på, at eventuelle ekstraomkostninger ved den nye mærkningsordning ikke automatisk væltes over på forhandlerne eller slutbrugerne.

1.13. EØSU beklager den fuldkomne mangel på en specifik strategi for onlinehandel, som imidlertid anses for nødvendig, da der er tale om en af de sektorer, hvor lovgivningen håndhæves meget lemfældigt. EØSU opfordrer navnlig til en hurtig indsats for at regulere online markedspladserne, som er et område, hvor man har konstateret de største overtrædelser af kravet om at vise energimærkningen.

1.14. EØSU bemærker manglen på særlige foranstaltninger for »genvundne« energiprodukter. EØSU finder det især nødvendigt at regulere markedsføringen af sådanne produkter, når de sælges i specialforretninger, for ikke at skabe huller i lovgivningen og især for at fremme en bedre sammenhæng mellem strategien for energieffektivitet og strategien for en cirkulær økonomi.

1.15. Udvalget opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på produkter importeret fra tredjelande for at beskytte den europæiske produktion mod eventuelle former for illoyal konkurrence eller svig i tilfælde af åbenbar forfalskning af mærkerne.

1.16. EØSU mener, at EU kun kan opfylde sine energieffektivitetsmål gennem aktiv inddragelse af forbrugerne. EØSU anmoder derfor om, at det organiserede civilsamfund supplerer de nationale regeringer for at skabe mere effektive og fint forgrenede oplysnings- og bevidsthedsaktiviteter, som også retter sig mod de enkelte forhandlere.

1.17. Udvalget støtter forslaget om at gøre det til et krav, at reklamer skal vise energimærket for hvert enkelt produkt, eller, hvis dette ikke er muligt, i det mindste energiklassen for at informere forbrugerne bedre og øge bevidstheden.

1.18. EØSU mener, at et tidsrum på blot en uge efter overgangsperiodens udløb er for kort en frist for den endelige overgang til produkter mærket efter den nye ordning. EØSU anmoder derfor om, at fristen forlænges til 30 dage.

1.19. EØSU opfordrer Kommissionen til at anlægge en mere forsigtig og velovervejet tilgang til delegerede retsakter og ønsker i særdeleshed, at de delegerede beføjelser gøres klare og afgrænsede, at Europa-Parlamentets kontrol sikres og navnlig at vedtagelsen af delegerede retsakter altid kræver en effektiv høring og inddragelse af medlemsstaterne, EØSU og interessenterne.

1.20. EØSU finder tidsrummet på otte år for en revision af rammerne for mærkningen passende, men foreslår, at disse underkastes en midtvejsevaluering.

1.21. EØSU finder det særdeles vigtigt, at der indføres en entydig og stabil mekanisme for nyskalering, for at de på hinanden følgende nyskaleringer, som bliver nødvendige i takt med den teknologiske udvikling, kan være økonomiske, præcise og ukontroversielle. Det foreslås derfor, at en nyskalering først foretages, når produkterne i energiklasse A udgør mindst 20 % af markedet.

2. Indledning

2.1. Kommissionen offentliggjorde den 25. februar 2015 energiunionspakken, som er opdelt i tre meddelelser:

- en rammestrategi for en modstandsdygtig energiunion ⁽¹⁾
- en meddelelse om EU's holdning med henblik på den globale klimaaftale
- en meddelelse, der fastsætter foranstaltninger med henblik på at opfylde målsætningen om en energisammenkobling på 10 % inden 2020.

2.2. Energiunionsstrategien, som er baseret på en holistisk tilgang, har til formål at forbedre sikkerheden, bæredygtigheden og konkurrenceevnen for så vidt angår energiforsyningen og følger en femstrengt tilgang:

- energisikkerhed, solidaritet og tillid
- et fuldt ud integreret europæisk energimarked
- energieffektivitet, der bidrager til en begrænsning af efterspørgslen
- dekarbonisering af økonomien
- forskning, innovation og konkurrenceevne.

2.3. Ovennævnte strategi er baggrunden for forordningen om opstilling af rammer for energieffektivitetsmærkning med henblik på ophævelse af det foregående direktiv 2010/30/EU ⁽²⁾.

2.4. De nye rammer for mærkning har en søsterretsakt i direktiv 2009/125/EF om miljøvenligt design ⁽³⁾. Ifølge kommissæren for klima og energi, Miguel Arias Cañete, »sparer EU« ved den kombinerede gennemførelse af de to retsakter »frem til 2020 lige så meget energi, som der anvendes årligt i Italien, svarende til 166 mio. ton olie« med en kraftig CO₂-reduktion til følge.

2.5. Den nye forordning tager blandt andet hensyn til resultaterne af den efterfølgende evaluering af gældende lovgivning, udfaldet af høringerne af borgerne og interessenterne og en særlig konsekvensanalyse ⁽⁴⁾.

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1. Kommissionens forslag fremtræder for første gang i form af en forordning og ikke længere i form af et direktiv med det formål at forenkle de lovgivningsmæssige rammer for medlemsstaterne og virksomhederne og frem for alt at sikre, at de principper, der er afstukket i retsakter, håndhæves og overholdes på ensartet vis i hele EU.

3.2. Ifølge forslaget skal der oprettes en produktdatabase for at gøre markedsovervågningen mere effektiv. Producenterne forpligtes til at indlæse en række oplysninger i denne database. Det er vigtigt at understrege, at sådanne oplysninger allerede den dag i dag skal udleveres af virksomhederne på anmodning af de nationale markedsovervågningsmyndigheder. Kommissionen vurderer derfor, at ekstraomkostningerne for virksomhederne vil være meget små ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/30/EU af 19. maj 2010 om angivelse af energirelaterede produkters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede produktoplysninger (EUT L 153 af 18.6.2010, s. 1).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (EUT L 285 af 31.10.2009, s.10).

⁽⁴⁾ SWD(2015) 139.

⁽⁵⁾ COM(2015) 341 final, punkt 2.3 i »Begrundelsen«.

3.3. Forslaget tager sigte på en revision af den gældende energiskala, som blev indført med direktiv 2010/30/EU, af to grunde:

- a) det har vist sig, at skalaen fra A+ til A+++ har gjort mærkerne mindre forståelige og har afholdt forbrugerne fra at købe produkter med større energieffektivitet
- b) de højeste energiklasser er allerede mættede for en række produktkategoriers vedkommende.

Kommissionen foreslår derfor, at man vender tilbage til den foregående skala fra A til G, der anses for mere forståelig, idet alle produkter, som i dag er på markedet, »nyskaleres«. Energiklasse A og B lades tomme for at undgå problemet med en hurtig mætning af de højeste energiklasser⁽⁶⁾. Det foreskrives endvidere, at mærket i form af et integreret og supplerende arrangement forsynes med en farveskala fra grøn til rød for at angive, hvorvidt produkterne er energieffektive.

3.4. I forslaget foreskrives en overgangsperiode på seks måneder, hvor de produkter, som i dag er på markedet, udstyres med et dobbeltmærke for at sikre en korrekt gennemførelse af »nyskaleringen« uden at skabe ekstra forvirring blandt forbrugerne. Medlemsstaterne bør desuden i denne fase iværksætte målrettede kampagner for at oplyse forbrugerne om den nye mærkningsordning.

3.5. Såvel kontrolaktiviteten som fastlæggelsen af en sanktionsordning bør ifølge Kommissionen fortsat henhøre under de respektive medlemsstaters kompetence⁽⁷⁾.

3.6. Kommissionen får beføjelse til at vedtage delegerede retsakter med henblik på at sikre en korrekt håndhævelse af lovgivningen. Denne beføjelse vil til enhver tid kunne tilbagekaldes af Rådet og Europa-Parlamentet. Kommissionen bør for hver enkelt delegeret retsakt sikre en ligelig deltagelse af repræsentanter fra medlemsstaterne og interessenterne for den særlige produktkategori. Medlemsstaterne og interessenterne vil være repræsenteret i et særligt konsultationsforum.

3.7. Det foreskrives, at den næste revision af rammerne for mærkning skal foretages om otte år. Mærkningen af produkter, som allerede er på markedet, underkastes en evaluering om fem år, mens der ikke er fastlagt en nøjagtig tidsfrist for nyskalering af produkter, som markedsføres efter vedtagelsen af forordningen.

4. Generelle bemærkninger

4.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag, der bundet i bevidstheden om, at energimærkning har positive virkninger for miljøet, forbrugerne, de europæiske virksomheder og beskæftigelsen⁽⁸⁾.

4.2. EØSU tillægger den nye mærkningsordning en vigtig strategisk — og ikke kun teknisk — rolle, for så vidt som den har både direkte og indirekte virkninger for energisektoren, den indenlandske handel, den teknologiske udvikling, miljøet og mere generelt de processer, som muliggør en bæredygtig udvikling.

4.3. EØSU anerkender, at forslaget udmærker sig ved at tage hånd om de vigtigste problemer i forbindelse med den gældende lovgivning, omend det i visse henseender er blottet for ambitioner og visioner. Forslaget koncentrerer sig nemlig om løsningen på umiddelbare og presserende problemer uden at tage højde for mulige fremtidige udviklingsscenarier inden for handel og energiproduktion.

4.4. Udvalget opfordrer Kommissionen til at videreføre den påbegyndte standardisering og forenkling af energiklasser for alle produktkategorier. Dette vil betyde meget for udbredelsen af en selektiv tilgang til køb fra forbrugernes side, som vil værdsætte produkter af højere kvalitet.

4.5. EØSU er enig i beslutningen om at anvende forordningsinstrumentet i stedet for et direktiv for at sikre en effektiv og punktlig gennemførelse af retsaktens på ensartet vis i hele EU. Det bevidste valg af dette instrument er også vigtigt af hensyn til en effektiv europæisk integrationsproces.

⁽⁶⁾ COM(2015) 341 final, artikel 7, stk. 3

⁽⁷⁾ COM(2015) 341 final, art. 4, stk. 5.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om *Miljøvenligt design af energiforbrugende produkter* (EUT C 112 af 30.4.2004, s. 25).

4.5.1. Udvalget støtter forslaget om at oprette en »produktdatabase« som et uomgængeligt instrument, hvis man ønsker en effektiv markedsovervågning. Det skal nemlig bemærkes, at der — således som forbrugerorganisationerne i mange europæiske lande har gjort opmærksom på — er et problem med manglende gennemførelse af det foregående direktiv 2010/30/EU, og at der følgelig på markedet forekommer produkter, som ikke er mærket med oplysninger om energiforbruget. Dette bør der rettes op på også som en garanti for reelle lige konkurrencevilkår for produkter i det indre marked.

4.6. EØSU er dog af den opfattelse, at opbygningen af en »produktdatabase« er vigtig, men ikke afgørende for en korrekt markedsovervågning og går ind for, at de kompetente myndigheder styrker kontrollen af produkterne på markedet for at verificere den faktiske overensstemmelse mellem produktets egenskaber og oplysningerne på mærket.

4.7. I betragtning af den meget tekniske karakter af kontrol- og overvågningsaktiviteterne opfordrer udvalget Kommissionen til at indføre fælles standardiserede uddannelsesforløb for arbejdstagere og andre personer, som deltager i overvågning og kontrol af markedet, og afsætte øremærkede midler hertil for at sikre, at forordningen bliver gennemført hurtigt og effektivt i alle medlemsstater.

4.8. EØSU er enig i beslutningen om at vende tilbage til den foregående energiskala fra A til G, for så vidt som den er mere forståelig for forbrugerne. Det skal eksempelvis understreges, at der mellem et køleskab i energiklasse A+++ og et i energiklasse A+ er en forskel i energiforbruget på 42 %, men at den nuværende mærkningsordning ikke giver mulighed for umiddelbart at få hold på forskellen mht. energieffektivitet og omkostninger. Det betyder, at der for bestemte produkter gælder princippet »det betaler sig at betale mere«, idet forbrugerne får mulighed for på kort tid at afskrive omkostningerne ved højere produktkategorier. Dette kræver imidlertid, at mærkningerne gøres klarere, mere forståelige og lettere at sammenligne.

4.9. EØSU mener, at hovedsigtet med dette forslag er en ensartet håndhævelse på EU-plan, men hvis et så vigtigt et aspekt som vedtagelsen af en sanktionsordning overlades til de enkelte medlemsstater, vil man åbne op for en uensartet anvendelse af retsakten, hvilket gør det omsonst at vælge en forordning i stedet for et direktiv.

4.10. EØSU er alt i alt af den opfattelse, at den nye mærkningsordning, således som den er udformet, vil kunne sikre:

4.10.1. At forbrugerne får mere nøjagtige, relevante og sammenlignelige oplysninger om effektiviteten og energiforbruget for alle produkter, der markedsføres i EU. Dermed vil mærkningen fremme et informeret og på længere sigt økonomisk fordelagtigt køb samt en miljøvenlig anvendelse af produktet.

4.10.2. At den frie bevægelighed for produkter forbedres, hvorved der sikres lige vilkår. Dette vil desuden styrke de europæiske virksomheders konkurrenceevne, idet disse opmuntres til at innovere og dermed opnår en først-på-markedet-fordel i forhold til tredjelande og med mulighed for større avancer.

4.10.3. At beskæftigelsen styrkes på betingelse af, at de europæiske virksomheder forpligter sig til ikke at outsource produktionen yderligere. Dermed vil mærkningsordningen indirekte blive en faktor, der kan sætte skub i den europæiske produktion og i det indenlandske forbrug.

5. Særlige bemærkninger

5.1. EØSU mener, at den nye mærkningsordning er en forbedring i forhold til den gældende lovgivning, men at den ikke opfylder alle krav til forbrugeroplysning. Det tilrådes derfor at tilføje flere oplysninger til mærket, såsom »produkternes minimumslevetid⁽⁹⁾« og »produktets energiforbrug i dets levetid«, ikke mindst af hensyn til CO₂-fodaftrykket. Sådanne oplysninger er afgørende, når det gælder om reelt at gøre energiprodukter tilhørende forskellige energiklasser økonomisk sammenlignelige og at modvirke og bekæmpe den programmerede forældelse af produkterne.

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om *Levetiden for produkter og forbrugeroplysning* (EUT C 67 af 6.3.2014, s. 23).

5.1.1. Yderligere nyttige — men ikke uundværlige — oplysninger for forbrugerne, såsom den ekstra energiomkostning ved produkter, der indgår i automatiseringen af hjemmet, kan gøres tilgængelige gennem et særligt websted om energieffektivitet eller en QR-kode, som anbringes på mærket, hvorved alle produkter bliver let tilgængelige via en tabletcomputer eller smartphone. Dette er allerede gjort med tilsvarende sigte for andre handelsvarers vedkommende som led i iværksættelsen af handlingsplanen »Tingenes internet«⁽¹⁰⁾.

5.2. EØSU foreslår, at der udarbejdes et nyt grafisk layout af energimærket for at modvirke forfalskning og undgå forvirring blandt forbrugerne, især i overgangsperioden. Endvidere vil det efter EØSU's mening være hensigtsmæssigt at lade farveskalaen stå i gråt for de klasser, som ikke opfyldes af produkter på markedet, for ikke at afskrække forbrugerne fra at købe. Dette bør ske både for de laveste klasser, hvis produkterne er trukket tilbage fra markedet i henhold til direktivet om miljøvenligt design, og for de højeste klasser, som endnu ikke opfyldes af produkter på markedet, eller som står tomme på grund af en nyskalering.

5.3. EØSU minder Kommissionen om de argumenter, der allerede er fremført i udtalelsen TEN/516⁽¹¹⁾, og specielt fænomenet »energifattigdom«, som mere end 50 mio. borgere i hele EU oplever. Det betyder, at EU i overensstemmelse med nærhedsprincippet så vidt muligt bør lette adgangen til produkter med højere energieffektivitet også for de fattigste og dårligst stillede befolkningsgrupper. EU bør samtidig træffe foranstaltninger, der sikrer, at eventuelle ekstraomkostninger ved den nye mærkningsordning ikke automatisk væltes over på forhandlerne eller slutbrugerne.

5.3.1. I en lang række EU-lande er der allerede med succes gennemført bedste praksis med hensyn til gennemførelse af nærhedsprincippet og tilgængeligheden, hvad angår energiprodukter. Som eksempel på en sådan bedste praksis kan nævnes muligheden for på selvangivelsen at fratække omkostninger forbundet med produkter fra højere energiklasser. EØSU håber imidlertid, at EU og især Rådet uanset medlemsstaternes bedste praksis, der under alle omstændigheder er nyttig og vigtig, og i betragtning af den store udfordring, som energieffektiviteten udgør, reelt efterlever nærhedsprincippet og træffer foranstaltninger med henblik på at skabe en enhedsstrategi for inddragelse af alle borgere i »energirevolutionen«.

5.4. EØSU mener desuden, at mærkerne i henhold til princippet »design for all«, som går ud på, at produkterne udformes, så de kan anvendes af alle, bør gøres endnu mere forståelige for alle, navnlig med henblik på at imødekomme handicappede borgeres behov.

5.5. EØSU beklager manglen på en særlig strategi for onlinehandel, hvis omsætning er i konstant vækst, og som hidtil har udgjort en af de sektorer, hvor produkternes sammenlignelighed og især markedsovervågningen er mere kompleks og vanskelig. Som MarketWatch-observatoriet har bemærket, er kun 23 % af onlineprodukterne forsynet med et korrekt mærke. Dette udgør en forvirrende markedsfaktor, som helt klart skader virksomheder og forbrugere.

5.5.1. Udvalget bemærker, at den gældende delegerede forordning (EU) nr. 518/2014 om mærkning af energirelaterede produkter på internettet, som trådte i kraft den 1. januar 2015, ikke er blevet samordnet godt nok med det nye forslag til forordning. Den fastsætter blandt andet, at mærket kun er obligatorisk for nye produkter og ikke for dem, der allerede findes på markedet, for hvilke mærkningen er frivillig. Endvidere tager den ikke fat på problemet med online markedspladser, hvor forbrugerne ofte uden at være klar over det køber varer, der udbydes til salg af tredjeparter, uden at webstedet tager ansvar for falske eller ukorrekte reklamer.

5.6. EØSU bemærker, at hverken den gældende eller den nye mærkningsordning tager højde for »genvundne« energiprodukter. EØSU mener i den forbindelse, at det er rigtigt og nødvendigt at regulere markedsføringen af sådanne produkter, især når de sælges i specialforretninger, for ikke at efterlade huller i lovgivningen og navnlig for at sikre et bedre samspil mellem direktivet om miljøvenligt design og Kommissionens meddelelse »Omstilling til en cirkulær økonomi«⁽¹²⁾. EØSU minder endvidere om de holdninger, det allerede tidligere har indtaget mod »programmeret forældelse«, idet det støtter markedsføringen af mere varige og holdbare produkter⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse om *Tingenes internet — en EU-handlingsplan* (EUT C 255 af 22.9.2010, s. 116).

⁽¹¹⁾ EØSU's udtalelse om *For en koordineret europæisk aktion til forebyggelse og bekæmpelse af energifattigdom* (EUT C 341 af 21.11.2013, s. 21).

⁽¹²⁾ COM(2014) 398 final. EØSU's udtalelse om *Cirkulær økonomi i EU* (EUT C 230 af 14.7.2015, s. 91).

⁽¹³⁾ Se fodnote 9.

5.7. EØSU opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på produkter importeret fra tredjelande for at beskytte den europæiske produktion mod eventuelle former for illoyal konkurrence. EØSU opfordrer især Kommissionen til at iværksætte en stærk kampagne mod mærkeforfalskning, ved at gøre dem vanskeligere at efterligne, styrke den subjektive og objektive overensstemmelseskontrol og i tilfælde af åbenbare forfalskninger sanktionere importøren ved at trække produktet tilbage fra markedet.

5.8. EØSU understreger, at indkøbsvejledning og bevidst anvendelse af produkterne er afgørende forudsætninger for at opfylde de mål, som EU har sat sig inden for energieffektivitet. Medlemsstaterne opfordres med rette til at spille en nøglerolle gennem konkrete oplysnings- og bevidstgørelseskampagner. EØSU efterlyser ikke desto mindre en aktiv inddragelse af det organiserede civilsamfund på såvel nationalt som europæisk plan med henblik på en mere effektiv og fint forgrenet formidling af budskabet ⁽¹⁴⁾, også rettet mod de enkelte forhandlere.

5.8.1. Udvalget støtter Kommissionens forslag om, at reklamer skal vise energimærket for hvert enkelt produkt, eller, hvis dette ikke er muligt, i det mindste oplyse energiklassen for at informere og bevidstgøre forbrugerne om bevidst indkøb og brug af energiprodukter ⁽¹⁵⁾.

5.9. EØSU understreger, at visse aspekter ved den overgangsperiode, der er nødvendig for »nyskalering« af produkterne, bør tages op til revision. Forordningen fastsætter således, at et tidsrum på en uge efter ovennævnte periode på seks måneder er tilstrækkeligt til at overgå fra en ordning med dobbeltmærkning til en ordning, hvor der udelukkende resterer produkter mærket efter den nye ordning. Et sådant tidsrum risikerer at være alt for kort og lidet realistisk, og EØSU anmoder derfor om, at det forlænges til 30 dage svarende til den frist, der normalt gives virksomhederne til at opgøre deres lager.

5.10. EØSU opfordrer Kommissionen til at gå mere forsigtigt og velovervejet til værks, når det gælder delegerede retsakter. Navnlig ønsker udvalget, at de delegerede beføjelser gøres klare og afgrænsede, at Europa-Parlamentets kontrol sikres og især at vedtagelsen af delegerede retsakter altid kræver en effektiv høring og inddragelse af medlemsstaterne, EØSU og interessenterne ⁽¹⁶⁾.

5.11. EØSU går ind for, at der oprettes et særligt konsultationsforum for at give mulighed for en struktureret dialog mellem Kommissionen, medlemsstaterne og interessenterne.

5.12. EØSU finder tidsrummet på otte år for en revision af rammerne for mærkningen passende, men ønsker en omhyggelig midtvejsevaluering for grundigt at tjekke virkningen og den faktiske gennemførelsesstatus. Et sådant initiativ anses for særligt formålstjenligt i betragtning af, at nærværende forslag går ud på at erstatte et direktiv med en forordning.

5.13. EØSU finder det særdeles vigtigt, at der indføres en entydig og stabil mekanisme for nyskalering, for at de på hinanden følgende nyskaleringer, som bliver nødvendige i takt med den teknologiske udvikling, kan være økonomiske, præcise og ukontroversielle. Efter udvalgets opfattelse bør en nyskalering foretages, når der er et reelt behov herfor og først, når produkterne i energiklasse A udgør mindst 20 % af markedet.

Bruxelles, den 20. januar 2016.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁴⁾ EØSU's studie om *Civilsamfundets rolle i gennemførelsen af EU's direktiv om vedvarende energi*. Hovedkoordinator: Lutz Ribbe, januar 2015.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 341 final, betragtning 9, og artikel 3, stk. 3, litra a).

⁽¹⁶⁾ EØSU's udtalelse om *Delegerede retsakter*, (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 145).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Lancering af den offentlige høring om en ny udformning af energimarkedet

(COM(2015) 340 final)

(2016/C 082/03)

Ordfører: Lutz RIBBE

Kommissionen besluttede den 15. juli 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Lancering af den offentlige høring om en ny udformning af energimarkedet«

(COM(2015) 340 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, der vedtog sin udtalelse den 7. januar 2016.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 513. plenarforsamling den 20.-21. januar 2016, mødet den 20. januar 2016, følgende udtalelse med 212 stemmer for, 4 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU hilser meddelelsen velkommen og støtter mange af forslagene heri, som er en logisk konsekvens af overvejelserne om den europæiske energiunion.

1.2. De beskrevne forbedringer af markederne, herunder intraday-handel, ophævelse af konkurrenceforvridende regler, efterspørgselsstyring og skabelse af rigtige prissignaler er i princippet rigtige og vigtige foranstaltninger til en ny udformning af energimarkedet, som i fremtiden i højere grad vil være rettet mod de særlige forhold, som er forbundet med variabel, lokalt fremstillet, vedvarende energi.

1.3. En sikker og prismæssigt overkommelig forsyning af virksomheder og husholdninger med (ren) energi er et eksistentielt grundlag for økonomien og menneskene i det moderne samfund. Energiforsyning er derfor principielt en samfundsopgave, hvis varetagelse kræver en god balance mellem marked og regulering. Dette er hidtil ikke blevet diskuteret tilstrækkeligt politisk, heller ikke i denne meddelelse.

1.4. Det vil kun være muligt på kort og mellemlangt sigt at nå målsætningen om en kulstoffattig energiforsyning med en stor andel af regulerbare vedvarende energiformer, hvis alle markedsaktører (også de nye) har adgang til tilstrækkelige fleksibiliseringsmuligheder såsom tilstrækkelig lagerkapacitet, fleksible og forbrugervenlige efterspørgselsmuligheder samt fleksible elproduktionsteknologier (f.eks. kraftvarmeværker) og tilstrækkeligt udbyggede og forbundne strømfordelingsinfrastrukturer, hvis forbrugerne informeres tilstrækkeligt, rettidigt og korrekt, får mulighed for at finde egne afsætningsmuligheder, og hvis de nødvendige investeringer i teknologi og infrastruktur kan betale sig. Som det forholder sig nu, er ingen af disse kriterier opfyldt.

1.5. Prissignaler er vigtige, for omlægningen af det nuværende system vil kræve store investeringer. Med børspriser, der i dag ligger på 30 eller 40 EUR/MWh kan investeringer, uanset om det er i ny elproduktionskapacitet eller i lagringsteknologi, ikke refinansieres. Sådanne børspriser kan kun opnås, fordi der bl.a. er meget elektricitet fra afskrevne kraftværker på markedet, og fordi der betales subsidier til elektricitet, som udvindes fra kul, kerneenergi og vedvarende energiformer. De nuværende børspriser afspejler altså ikke engang den reelle omkostningsstruktur. På grund af subsidier og overregulering tegner priserne på elektricitetsbørsen et forkert billede af de reelle elektricitetsomkostninger. Kun ved hjælp af realistiske og gennemsigtige priser kan der sendes de rette signaler til fremme af de nødvendige store investeringer til omlægning af det eksisterende system.

1.6. Der er derfor brug for helt nye modeller for prisdannelsen for at skabe et økonomisk grundlag for den ønskede nye netkapacitet (som også omfatter efterspørgselsstyring og lagring). En strategi ville være i højere grad at afstemme de reguleringsmæssige aspekter efter de ønskede fornyelser for bedre at kunne vurdere den systemiske stabilitet.

1.7. I fremtiden skal priserne reelt afspejle de faktiske, fulde omkostninger ved elproduktion, elforsyning og sluthåndtering af el, hvortil også hører de negative eksterne virkninger (f.eks. CO₂-forurening). Prisdannelsen skal være realistisk. Hertil hører også, at Kommissionen tilpasser sin egen tilskudsordning, og at det endnu eksisterende system med fastsættelse af priser på nationalt plan afskaffes. Kommissionen har endnu ikke forelagt noget sammenhængende forslag herom.

1.8. Den store tekniske udfordring ved det nye energisystem ligger især i, at elektriciteten fremover ikke længere vil flyde fra centralt regulerede store kraftværker til forbrugerne »oppefra og ned«, men at der i stedet på grundlag af mange decentrale, til dels variable vedvarende energikilder opstår nye »produktions- og forsyningsøer«, som skal forbindes med hinanden »nedefra og op«, og hvor efterspørgselsstyring (inkl. lagring) samt lokal/regional markedsføring vil spille en fremtrædende rolle.

1.9. EØSU har flere gange understreget, at disse nye, mere decentrale energisystemer indebærer nogle muligheder, ikke bare hvad offentlighedens accept af de nødvendige strukturændringer og investeringer angår⁽¹⁾. Der kan også opstå nye muligheder for de regionale økonomier og nye værdiskabelsesmuligheder uden for de hidtil kendte strukturer. Med de nye teknologier bliver der mulighed for at koble den regionale udvikling og energipolitikken sammen på en ny måde. Hertil kommer, at sammenkoblede forsyningsøer forbedrer sikkerheden i tilfælde af angreb mod kritisk infrastruktur.

1.10. I sine overvejelser over handelssystemet skal Kommissionen derfor tage udgangspunkt i den nødvendige energiinfrastruktur og ikke forsøge at gøre de nødvendige ændringer af energiinfrastrukturen kompatible med det eksisterende handelssystem. Kommissionen skal derfor sammen med markedsaktørerne overveje, hvilke ændringer af energiinfrastrukturen og handelssystemet, der vil skabe forudsætningerne for realisering af et mere differentieret, fleksibelt, forbrugerorienteret og omkostningseffektivt energisystem.

1.11. EØSU glæder sig ikke kun over Kommissionens udtalelser om den nye mangfoldighed af aktører, men anser det også for afgørende at inddrage forbrugerne (dvs. virksomheder, borgere, kommunale værker etc.) aktivt i produktion og direkte lokal eller regional afsætning. Hvis virksomheder, borgere eller kommunale værker i dag beslutter sig for at udnytte det lokale eller regionale energipotential f.eks. i form af fælles organiserede sol- eller vindkraftanlæg, så bør det gøres langt lettere for dem at udnytte den producerede energi uden at involvere børser eller forhandlere og/eller at sælge den direkte og uden problemer. Der er imidlertid mange huller i Kommissionens forslag også på dette punkt.

1.12. Kommissionen har gentagne gange understreget de fortsatte hindringer for vedvarende energi, som må fjernes, og det nødvendige i markedsorienteret og regionaliseret støtte til vedvarende energikilder. Heri er EØSU enig, men bemærker, at en udvidelse af markedet og mindre regulering ikke i sig selv vil føre til en stigning i produktionen af vedvarende energi. Det fremgår desværre ikke af den foreliggende meddelelse, hvad Kommissionen konkret har forestillet sig på dette område.

2. Resumé af og baggrund for Kommissionens meddelelse

2.1. Juncker-Kommissionen har i sine politiske retningslinjer gjort udviklingen af en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik til et af sine strategiske mål.

⁽¹⁾ Se EØSU's undersøgelse »En ny fremtid på energiområdet — EØSU-undersøgelse af civilsamfundets rolle i forbindelse med gennemførelsen af EU-direktivet om vedvarende energi« (EESC-2014-04780-00-04-TCD-TRA).

2.2. Denne målsætning blev bekræftet i Kommissionens arbejdsprogram for 2015⁽²⁾ og detaljeret yderligere i rammestrategien for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik⁽³⁾: Foruden en pålidelig og overkommelig energiforsyning drejer det sig om at udforme et bæredygtigt og klimavenligt energisystem med intensiv markeds konkurrence og innovation. I rammestrategien fremhæves det især, at borgerne skal spille en aktiv rolle i den nye udformning af energisystemet. Den nye udformning af energimarkedet, særligt elektricitetsmarkedet, er et vigtigt skridt til at nå disse mål.

2.3. Den offentlige høringsproces, som er lanceret med denne meddelelse fra Kommissionen, skal bidrage til at mestre en række store udfordringer, der er forbundet med opbygningen af et fremtidssikret energisystem.

2.4. Kommissionen knytter disse udfordringer sammen med, at »udformningen af det eksisterende marked [...] stammer fra en tid [...], hvor store, centraliserede elværker, som primært anvendte fossile brændstoffer, havde til hovedformål at levere al den el, som husstandene og virksomhederne i et begrænset område — typisk en medlemsstat — ønskede, og hvor forbrugerne, dvs. husholdningerne og industrien, blev opfattet som passive«. Kommissionen tilstræber en »grundlæggende omlægning af energisystemet i Europa«, hvor en mere decentral elproduktion i høj grad vil være baseret på variable energikilder, hvor langt flere aktører med ændrede roller deltager i markedsaktiviteterne, og hvor efterspørgselsstyring vil være en ny og central udfordring.

2.5. Kommissionen nævner nogle specifikke udfordringer:

- prisdannelse og fremme af investeringer på fragmenterede markeder
- fortsat eksisterende nationale reguleringer af pris og markedsadgang samt andre markedsindgreb i medlemsstaterne
- manglende fleksibilitet på markederne på udbuds- og efterspørgselsiden i betragtning af udvidelsen af vedvarende energiformer og princippet »energieffektivitet som førsteprioritet«
- utilstrækkelige muligheder for aktiv borgerdeltagelse på energiområdet i fremtiden.

2.6. Til at løse disse udfordringer har Kommissionen fastlagt en række foranstaltninger:

- oprettelse af et fleksibelt og grænseoverskridende kortsigtet marked for handel med elektricitet (intraday-markedet)
- udsendelse af langsigtede prissignaler gennem det europæiske CO₂-marked
- færdiggørelse af infrastrukturforbindelserne
- markedsorienteret og regionaliseret fremme af vedvarende energikilder
- sammenknytning af engroshandelen med slutkundemarkedet med henblik på at styrke prissignalet for slutforbrugeren
- afskaffelse af prisreguleringer på slutkundemarkedet og af markedsadgangshindringer for forsyningsvirksomheder og andre markedsaktører
- regional afstemning af energipolitikken
- europæisk og regional koordinering af reguleringsmyndighederne for energimarkedene og for systemoperatører

⁽²⁾ COM(2014) 910 final af 16.12.2014.

⁽³⁾ COM(2015) 80 final af 25.2.2015.

- harmonisering af metoder til vurdering af energisystemers hensigtsmæssighed med henblik på den nationale og europæiske forsyningssikkerhed
- rammer for åbning af kapacitetsmekanismer på tværs af grænserne.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Hvis målsætningerne for den europæiske energiunion skal nås, vil der være behov for mange grundlæggende ændringer. Bl.a. er der — som Kommissionen peger på — behov for en grundlæggende ændring af den måde, markedet for elektricitet er bygget op på.

3.2. Disse ændringer vil kun opnå tilstrækkelig accept i befolkningen, hvis a) der bliver gennemført en intensiv og velorganiseret høringsproces med interessenterne og civilsamfundet, og b) disse accepteres som aktive partnere og ikke kun som partnere, der skal høres.

3.3. Hvordan denne proces kunne se ud, har EØSU belyst i sin undersøgelse ⁽⁴⁾ om evaluering af Kommissionens høring af »interessenter«. Udvalget henviser endvidere til sit initiativ vedrørende en »europæisk energidialog«.

3.4. De beskrevne forbedringer af markederne, herunder intraday-handel, ophævelse af konkurrenceforvridende og -hæmmende regler, efterspørgselsstyring og skabelse af rigtige prissignaler er rigtige og vigtige foranstaltninger til en ny udformning af energimarkedet, som i fremtiden i højere grad vil være rettet mod de særlige forhold, som er forbundet med variabel vedvarende energi. Kun på denne måde kan man nå målsætningerne for den europæiske energiunion, som EØSU støtter, og garantere en omkostningseffektiv, miljøvenlig, sikker og prismæssigt overkommelig elforsyning til husholdningerne og erhvervslivet.

3.5. EØSU fremhæver intraday-handelens særlige betydning for organiseringen af en hensigtsmæssig handel omkring variabel vedvarende energi.

3.6. Udvalget glæder sig endvidere over meddelelsens gentagelse af de centrale principper for det »nye energisystem«. Det betragter disse principper som et rigtigt signal til alle markedsaktører og hele samfundet. Principperne omfatter:

- »energieffektivitet først«
- visionen om en energiforsyning uden fossile energiformer ⁽⁵⁾
- anerkendelse af en mere decentral elproduktion fra variable kilder i fremtiden
- betydningen af efterspørgselsstyring og lagring i fremtidens energisystem
- anerkendelse af en ændret forbrugerrolle i retning af aktive forbrugere, producenter og serviceleverandører ⁽⁶⁾.

3.7. En sikker og prismæssigt overkommelig forsyning af virksomheder og husholdninger med ren energi er et eksistentielt grundlag for økonomien og menneskene i det moderne samfund. Energiforsyning er derfor principielt en samfundsopgave, hvis varetagelse kræver en god balance mellem marked og regulering. Dette er hidtil ikke blevet diskuteret tilstrækkeligt på politisk plan og heller ikke i denne meddelelse. F.eks. bliver spørgsmålet om, hvorvidt det ville være bedre at lægge transmissions- og distributionsnettene ind under det offentlige — i lighed med motorveje, jernbanenet og vandforsyning — ikke afgjort i Bruxelles, men det betyder ikke, at det ikke kan debatteres her. Det er energipolitikens opgave at sætte klare rammebetingelser og etablere et tilsynssystem. Dette omfatter også forbrugerbeskyttelse og beskyttelse af særligt sårbare sociale grupper.

⁽⁴⁾ EUT C 383 af 17.11.2015, s. 57.

⁽⁵⁾ Se COM(2011) 885 final.

⁽⁶⁾ Se TEN/578 »En ny aftale for energiforbrugere« — Se side 22 i denne EUT.

3.8. EØSU vil afstå fra at komme med positive kommentarer til de mange rigtige foranstaltninger, som Kommissionen har beskrevet, herunder dens kritiske holdning til kapacitetsreserver. I stedet følger nogle betragtninger om emner, som efter EØSU's opfattelse ikke er behandlet tilstrækkeligt eller knapt er nævnt i Kommissionens meddelelse.

4. Særlige bemærkninger

4.1. EØSU er helt enig med Kommissionen i, at der er behov for »en grundlæggende omlægning af energisystemet i Europa«. Imidlertid udgør de løsningsforslag, som beskrives i meddelelsen, efter udvalgets opfattelse ikke nogen »grundlæggende omlægning«, men snarere en tilpasning til eller en justering af det nuværende system.

4.2. EØSU peger især på, at en »grundlæggende omlægning« ikke blot kan bestå i at knytte de nationale systemer sammen til et europæisk net, reformere de eksisterende markeder og handelssystemer samt at øge andelen af vedvarende energi markant. Der må udtænkes og opbygges et helt nyt energisystem med en langt større, decentral mangfoldighed af aktører. Det indebærer ikke kun opgradering af de eksisterende transmissions- og distributionsnet, men også understøttelse af disse net med en ny og teknisk mere sofistikeret infrastruktur. Dette nye net bør til en vis grad baseres på helt nye og mere diversificerede handlings-, sammenkoblings- og salgsstrukturer. De nuværende klassiske energiformer vil spille en overgangsrolle i denne forbindelse.

4.3. Det vil kun være muligt på kort og mellemlangt sigt at nå målsætningen om en kulstoffattig energiforsyning med en stor andel af regulerbare vedvarende energiformer,

a) hvis alle markedsaktører (også de nye) har adgang til tilstrækkelige fleksibiliseringsmuligheder såsom tilstrækkelig lagerkapacitet, fleksible og forbrugervenlige efterspørgselsmuligheder samt fleksible elproduktionsteknologier (f.eks. højeffektive kraftvarmeværker)

b) hvis forbrugerne informeres tilstrækkeligt, rettidigt og korrekt

c) hvis de får mulighed for at finde egne afsætningsmuligheder

d) hvis der foreligger en tilstrækkelig udbygget og forbundet distributionsinfrastruktur for elektricitet, og

e) hvis de nødvendige investeringer i teknologi og infrastruktur giver afkast.

Som det forholder sig nu, er ingen af disse kriterier opfyldt.

4.4. Prissignaler og fremme af investeringer

4.4.1. Kommissionen understreger vigtigheden af prissignaler, som a) skal tilskynde forbrugerne til at spille en aktiv rolle på energimarkedet, og b) skal fremme virksomhedernes investeringer i nye, emissionsfattede energiteknologier. Sådanne prissignaler er vigtige, for omlægningen af det nuværende system vil kræve store investeringer. Med børspriser, der i dag ligger på 30 eller 40 EUR/MWh, som naturligvis er interessante for forbrugerne — i det omfang, de slår igennem for dem — kan investeringer, uanset om det er i ny elproduktionskapacitet eller i lagringsteknologi, ikke refinansieres. Sådanne børspriser kan i dag kun opnås, fordi der bl.a. er meget elektricitet fra afskrevne kraftværker på markedet, og fordi der betales store subsidier til elektricitet, som udvindes fra kul, kerneenergi og vedvarende energiformer. De nuværende børspriser afspejler altså ikke den reelle omkostningsstruktur. På grund af subsidier og overregulering tegner priserne på elektricitetsbørsen et forkert billede af de reelle elektricitetsomkostninger. Kun ved hjælp af realistiske og gennemsigtige priser kan der sendes de rette signaler til fremme af de nødvendige store investeringer til omlægning af det eksisterende system.

4.4.2. I Kommissionens meddelelse lægges der for lidt vægt på, hvilke implikationer den særlige omkostningsstruktur for vedvarende energiformer har. Med marginalomkostninger på nul for vedvarende energi og elektricitetslagre udgår der ikke længere positive prissignaler fra engrosmarkederne. Dette har to implikationer. For det første: Hvis engrospriserne ikke giver signaler for kortsigtet allokering af elektricitet, må de etableres gennem andre ordninger, f.eks. gennem subsidier. For det andet kræver marginalomkostninger på nul helt nye refinansieringsmekanismer for variabel vedvarende energi og for elektricitetslagre.

4.4.3. Der er derfor brug for helt nye modeller for prisdannelsen for at skabe et økonomisk grundlag for den ønskede nye netkapacitet (som også omfatter efterspørgselsstyring og lagring). En model kunne være at se på en ny udformning af de reguleringsmæssige komponenter i slutforbrugerprisen, især med hensyn til elafgift og brugsafgifter for benyttelse af nettet. Det skal undersøges, om finansieringen af kapacitetsomkostningerne i energisystemet kan struktureres på en anden måde.

4.4.4. For at priserne kan give en præcis afspejling af alle udgifter til elforsyningen, plæderer EØSU for, at Kommissionen i forbindelse med en harmoniseret metode i hele EU tager fat på at skabe en klar udgiftsgennemsigtighed. De beregnede og sammenlignelige udgifter bør afspejle de faktiske totaludgifter til elproduktion, elforsyning og sluthåndtering af el. Beregningerne skal også indeholde negative eksterne effekter (f.eks. CO₂-belastning) og subsidier. EØSU henviser i denne forbindelse til tidligere udtalelser ⁽⁷⁾ og erklæringer og kræver fortsat udtrykkeligt, at Kommissionen holder sit løfte om at internalisere alle omkostninger (også eksterne) fra produktion til bortskaffelse fuldt ud i priserne og ikke tillade direkte eller indirekte subsidiekapløb mellem de forskellige energiformer.

4.4.5. Ud over de faktiske omkostninger bør rammebetingelserne udformes således, at priserne også tager højde for tilvejebringelse af kapacitet og undgåelse af klimaskadelige emissioner samt skabelse af de nødvendige arbejdspladser af høj kvalitet. Priserne skal afspejle, at der er perioder med stort udbud og ringe efterspørgsel og omvendt perioder med stor efterspørgsel og mere begrænset udbud. Kun hvis priserne afspejler den fulde sandhed om udgifter og tjenester, og hvis reduktioner videregives fuldt ud til slutkunderne, vil de tilpasninger i form af efterspørgselsstyring og mere fleksible kraftværker og oplagringsformer, som Kommissionen ønsker, indfinde sig.

4.4.6. EØSU er enig med Kommissionen i, at regulerede priser må afskaffes. Det rigtige er at tillade fri prisdannelse — både i opadgående og nedadgående retning. Dette gør det muligt for markedet at reagere i det omfang, det er nødvendigt, og fremmer fleksibilitetsmuligheder som efterspørgselsstyring og lagring. EØSU mener, at EU's retningslinjer for støttetildeling, som fastsætter, at der ikke må ydes støtte i tider med negative elpriser, er et massivt indgreb i markedet, som ensidigt går ud over vedvarende energikilder og begunstiger miljøskadelige teknologier med højere marginalomkostninger. Den nuværende støttetildeling kompenserer for, at prissignalerne ikke fungerer, oftest fordi eksterne omkostninger ikke er internaliseret. Kommissionen kan afhjælpe dette ved at reformere sine retningslinjer for støttetildeling. EØSU forventer, at Kommissionen fremlægger en plan, som både tackler årsagerne til negative priser og gør det unødvendigt at yde støtte i fremtiden.

4.4.7. I Kommissionens dokument omtales bl.a. også behovet for en forbedret handel med emissioner. EØSU har afgivet en initiativudtalelse herom ⁽⁸⁾. Udvalget understreger dog, at det selv med en stringent reform kun vil være nogle dele af de eksterne udgifter i forbindelse med fossile energiformer, der indregnes i prisen. Den Internationale Valutafond ansætter subsidierne til fossile energiformer i EU til i alt 330 mia. USD årligt og betegner dette som ineffektivt, innovationshæmmende, budgetskadeligt, socialt uretfærdigt og miljøpolitisk fatalt ⁽⁹⁾.

4.4.8. Ingen nok så god ny udformning af markedet kan udligne de forkerte prissignaler og problemer, som dette udløser.

4.4.9. Kommissionen har ganske vist flere gange understreget de fortsatte hindringer for vedvarende energi, som må fjernes, og det nødvendige i markedsorienteret og regionaliseret støtte til vedvarende energikilder. Heri er EØSU enig, men i meddelelsen er der desværre alt for få henvisninger til, hvad Kommissionen konkret har forestillet sig på dette område.

⁽⁷⁾ Bl.a. EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1.

⁽⁸⁾ Se EUT C 424 af 26.11.2014, s. 46.

⁽⁹⁾ Se IMF Working Paper *How Large are Global Energy Subsidies?* (WP/15/105), maj 2015, se <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2015/wp15105.pdf>.

4.5. Handel med elektricitet

4.5.1. Kommissionens meddelelse har titlen »en ny udformning af energimarkedet«. Meddelelsen behandler imidlertid næsten udelukkende de mulige og — ifølge Kommissionen — nødvendige ændringer inden for elektricitetsnet, -markeder og -handel. I kapitel 5 tales der sågar om en »høringsmeddelelse om udformning af elektricitetsmarkedet«.

4.5.2. Denne tydelige fokusering på elektricitetsnettet og elektricitetsmarkedet lever ikke i tilstrækkelig grad op til den egentlige og store udfordring, som Europa står over for på det energipolitiske område. Opvarmnings- og transportsektoren må i højere grad inddrages i overvejelserne, især da det forventes, at der fremover vil være langt større interaktion mellem disse tre områder end i dag, hvilket byder på nye chancer og muligheder for at afhjælpe problemerne (nøgleord: *Wind-Power to Heat, Power to Gas/Hydrogen*, elektromobilitet).

4.5.3. Det er langt lettere at opnå konvergens mellem elektricitets-, varme- og mobilitetssektoren i decentralt organiserede elektricitetssystemer end i et centraliseret system. Varme og mobilitet er af natur decentrale størrelser og dermed lettere at udnytte som fleksibilitetsmuligheder for el, hvis elektriciteten også kan sælges decentralt og direkte. Derfor er opgaven med at transformere elektricitetsmarkedet tæt knyttet til udvikling af decentrale salgsmuligheder for elektricitet fra variabel vedvarende energi, som også må omfatte udnyttelse af varme- og mobilitetsanvendelser.

4.5.4. Hvad elektricitetsmarkedet angår stiller Kommissionen mange forslag om nye strukturer i det eksisterende handelssystem, primært børshandel. Naturligvis er det ønskværdigt og vigtigt at opnå større diversitet i den eksisterende handel med energi på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk niveau. Det er imidlertid på ingen måde nødvendigt, at alt afvikles via børser og forhandlere, men dette kommer Kommissionen ikke ind på.

4.5.5. Hvis virksomheder, borgere eller kommunale værker i dag beslutter sig for at udnytte det lokale eller regionale energipotential f.eks. i form af fælles organiserede sol- eller vindkraftanlæg, så bør det gøres langt lettere for dem at udnytte den producerede energi uden at involvere børser eller forhandlere og/eller at sælge den direkte og uden problemer.

4.5.6. Man finder imidlertid næsten ingen forslag til, hvordan man kan støtte de nye former for direkte, decentral udnyttelse eller direkte, lokalt salg (B to B), som man kan se konturerne af allerede i dag, og lokale handelsformer og skift mellem energiformer (lagre) omtales lige så lidt.

4.6. Markedsstrukturer og decentral produktion

4.6.1. Kommissionen kommer i sin meddelelse ind på »integration af vedvarende energi i elsystemet«, på det nødvendige i at »tilpasse markedsstrukturen til vedvarende energi« og på »et marked, der er egnet til vedvarende energi«. EØSU vil gerne slå fast, at det ikke mener, at det primært handler om »integration« af vedvarende energi i det eksisterende elsystem, selv om vedvarende energikilder på langt sigt skal spille den centrale rolle.

4.6.2. Den store tekniske udfordring ved det nye energisystem ligger især i, at elektriciteten, som det bør fremhæves endnu stærkere af Kommissionen i høringsprocessen fremover, ikke længere vil flyde fra centralt regulerede store kraftværker til forbrugerne (»oppefra og ned«), men at der i stedet på grundlag af mange decentrale, til dels variable vedvarende energikilder opstår nye »produktions- og forsyningsøer«, som skal forbindes med hinanden (»nedefra og op«), og hvor efterspørgselsstyring (inkl. lagring) vil spille en fremtrædende rolle.

4.6.3. I forbindelse med den ønskede nye, bredere vifte af aktører vil dette derfor betyde, at der ud over de etablerede (engros)handelsstrukturer i nogle tilfælde også skal oprettes helt nye decentrale markedsføringsmetoder og energistyrings-systemer.

4.6.4. Innovationsfremstød inden for it-området, produktions- og lagringsteknik samt distributionssystemer og bygningsteknik har betydet, at der i dag er opstået mange af disse »produktions- og forsyningsøer«, som stadig var utænkelige for kun få år siden. Enkeltpersoner, firmaer, sammenslutninger (f.eks. energiandelsselskaber) eller kommuner (kommunale værker) har fundet nogle løsninger, der bygger på selvforsyning eller delvis selvforsyning, og er dermed langt mindre afhængige af traditionelle (og mere fleksible) tilbud og handelsstrømme. Det er vigtigt at se denne parallelitet mellem den tekniske/teknologiske og den sociale/sociologiske udvikling. De peger begge i samme retning, nemlig i retning af større autonomi og selvregulerende decentrale netenheder.

4.6.5. Det begynder i det helt små, men allerede nu udvikler der sig helt nye strukturer, som det f.eks. ses inden for solcellesystemerne. Så sent som for fem år siden var egenforbruget af solcelleelektricitet økonomisk helt uinteressant. Den producerede elektricitet blev blot tilført nettet. Dette har ændret sig fundamentalt. I dag installeres der af økonomiske årsager ikke længere solcelletaganlæg, som ikke er beregnet til størst mulig udnyttelse af den egenproducerede strøm, hvilket også har ført til øget efterspørgsel efter og endog videreudvikling af lagringsteknologier. På denne måde bidrager nye solcelleanlæg til at aflaste eller skabe balance i nettet. I forbindelse med f.eks. den forventede elektromobilitet eller kobling med varmeproduktion åbner der sig nu helt nye, supplerende muligheder for decentral energiudvinding og -udnyttelse.

4.6.6. Forbrugere, som producerer og anvender deres egen elektricitet, og som ønsker at afgive eventuelt overskud til f. eks. medbeboere eller naboer, er imidlertid ikke klassiske »aktive markedsaktører«. Kommissionens meddelelse beskriver desværre ikke, hvordan rammebetingelserne konkret skal ændres for at fremme sådanne strukturer.

4.6.7. Det fremgår heller ikke tilstrækkeligt klart, hvilke konkrete hindringer de vedvarende energiformer stadig står over for.

4.6.8. EØSU har flere gange understreget, at disse nye, mere decentrale energisystemer indebærer nogle muligheder, ikke kun hvad offentlighedens accept af de nødvendige strukturændringer og investeringer angår. Der kan også opstå nye muligheder for de regionale økonomier og nye værdiskabelsesmuligheder uden for de hidtil kendte strukturer. Med de nye teknologier bliver der mulighed for at køble den regionale udvikling og energipolitikken sammen på en ny måde, og sikre væsentlige forbedringer mht. øgede sikkerhedskrav til kritisk infrastruktur.

4.6.9. Øget lokal produktion og direkte salg må også hilses velkommen af den grund, at det gør det muligt at reducere ledningstab. Bundesnetzagentur i Tyskland skriver herom⁽¹⁰⁾: »Det er indlysende, at omlægningen af energiforsynings-systemet bedst kan lykkes, hvis alle involverede arbejder tæt sammen. (...) Modeller, hvor mest mulig energi forbruges på produktionsstedet, må hilses velkommen. Dette har altid været princippet inden for energiforsyning, fordi det gør det muligt at reducere ledningstab til et minimum.«

4.6.10. I sine overvejelser over handelssystemet skal Kommissionen derfor tage udgangspunkt i den ønskede energiinfrastruktur og ikke forsøge at gøre de nødvendige ændringer af energiinfrastrukturen kompatible med det eksisterende handelssystem.

4.6.11. Der bør imidlertid tages højde for erfaringerne i mange lande, hvor visse markedsaktører såsom strategiske investorer har udvalgt sig særligt lukrative dele af energiproduktionssektoren med det formål at øge indtjeningen mest muligt, mens de samtidig har afvist at investere i forsyningssikkerhed, innovation og vedligeholdelse med det resultat, at regningen på sidstnævnte områder sendes videre til kunderne.

⁽¹⁰⁾ *Smart grids, smart markets — Dokument om nøglespørgsmål fra det tyske forbundsnetagentur om aspekterne ved et energiforsyningsystem i forandring*, december 2011, side 42 (http://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sachgebiete/Energie/Unternehmen_Institutionen/NetzzugangUndMesswesen/SmartGridEckpunktepapier/SmartGridPapierpdf.pdf?__blob=publicationFile).

4.7. *Regionalt samarbejde og et europæisk net af reguleringsmyndigheder og netoperatører*

4.7.1. Imidlertid kan målet for en ny europæisk energipolitik ikke være flest mulige uafhængige forsyningsområder, som er afskåret fra det fælles net. Målet må i stedet være at skabe så mange af disse effektive, konkurrencedygtige og forbrugernære »produktions- og forsyningsøer« som muligt og koble dem sammen til et europæisk net. Dette bør også ske på baggrund af, at EU's opgave er at sikre energiforsyningsikkerheden, mens den egentlige energiforsyningsopgave ligger inden for kommunernes og regionernes ansvarsområde.

4.7.2. Hvis rammebetingelserne er i orden, og der sendes de rette prissignaler, vil der opstå mange af disse mindre netenheder, som skaber en økonomisk optimal kombination af egenproduktion og -forbrug, men som skal være koblet op til nabonet eller overordnede net, f.eks. for at kunne stille positiv eller negativ balanceringsenergi til rådighed.

4.7.3. Inden for disse systemer, men også overordnet, vil efterspørgselsstyringen spille en bærende rolle. Efter EØSU's opfattelse er lagringsteknologier en del af dette. Lagre vil komme til at spille en vigtig rolle i nettet, for de vil teknisk set være både anticykliske forbrugere og producenter.

4.7.4. Når denne brede mangfoldighed af aktører skal etableres og sikres, og når der skal etableres fair konkurrencevilkår, og systemerne skal koordineres, har de nationale systemoperatører, de regionale tilsynsmyndigheder og EU nogle vigtige opgaver at løse. Fremtidens energiforsyningssystemer kræver et velkoordineret energistyringssystem på EU-plan (sammenligneligt med systemet inden for lufttrafikken), som giver et overblik over situationen for alle tilsluttede »produktions- og forsyningsøer« og kan registrere eventuelle fejl i systemet. På den måde kan man gribe automatisk eller manuelt ind for at sørge for netstabilitet og sikkerhed.

4.7.5. Dette samarbejde kan kun fungere med veludbyggede og optimalt organiserede transmissions- og distributionsnet, hvilket også indebærer, især i lyset af de tidligere nævnte utilstrækkelige prisbaserede investeringsincitament, at man i stigende omfang anvender offentlige midler, f.eks. midlerne i »Connecting Europe«-faciliteten, til at etablere grænseoverskridende elektricitetsnet i stedet for f.eks. at koncentrere sig om gas- og olieinfrastrukturen.

4.7.6. EØSU er enig med Kommissionen i, at systemoperatører bør »være neutrale markedsformidlere, der gør det muligt at udvikle markedsbaserede tjenester til forbrugerne«. Kommissionen bør konkretisere, hvad den har tænkt sig at forandre for at nå dette mål, og præcisere distributionsoperatørernes og reguleringsorganernes rolle og opgaver.

Bruxelles, den 20. januar 2016.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny aftale for energiforbrugere

(COM(2015) 339 final)

(2016/C 082/04)

Ordfører: Lutz RIBBE

Kommissionen besluttede den 14. oktober 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny aftale for energiforbrugere«

(COM(2015) 339 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, der vedtog sin udtalelse den 7. januar 2016.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 513. plenarforsamling den 20.-21. januar 2016, mødet den 20. januar 2016, følgende udtalelse med 209 stemmer for, 4 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU bifalder Kommissionens analyse og bakker fuldt ud op om dens forslag. Det er på høje tid at sætte forbrugerne i centrum for den europæiske energipolitik og give dem omfattende muligheder for aktiv deltagelse.

1.2. De i Kommissionens meddelelse omtalte »forhindringer for forbrugernes egenproduktion og egetforbrug« er et problem, der skal løses hurtigst muligt, men hvor og hvordan disse forhindringer konkret optræder, og hvad der helt præcist skal gøres for at afhjælpe dem, kommer meddelelsen desværre ikke tilstrækkeligt ind på. Kommissionen bør udarbejde et særskilt dokument herom.

1.3. EØSU finder Kommissionens tilgang rigtig, idet den går ud på at anerkende de lokale forhold, i højere grad at tage dem i betragtning og fremme dem samt støtte inddragelsen af lokale markedsaktører.

1.4. Spørgsmålet om, hvordan energisystemerne skal udformes, har strategisk betydning. Der er behov for konkurrence for at udforme det mest effektive overordnede system, og dette rækker langt ud over blot produktion og traditionel markedsføring.

1.5. Efterspørgselsreaktionen vil komme til at spille en central rolle, hvilket først og fremmest kræver, at bl.a. de tekniske forudsætninger (»smart meters«, »smart grids«) bliver etableret, hvilket bør ses og finansieres som en del af udbygningen af elnetten.

1.6. Forbrugerne bør kunne benytte sig af systemer for efterspørgselsreaktion til mere end blot at tilpasse deres energiforbrug og således spare penge. Kommissionen påpeger meget rigtigt, at »kombinationen af decentraliseret produktion og oplagringsmuligheder med en fleksibel efterspørgsel [...] yderligere [kan] gøre det muligt for forbrugerne at blive deres egne leverandører og forvaltere for (en del af) deres energibehov ved således at blive producenter og forbrugere og reducere deres energiregninger«⁽¹⁾.

1.7. Der skal udvikles nye incitamentsordninger, der belønner bestræbelser på at udforme egetforbrug, direkte forsyning, lagring af overskydende energi og levering af balanceringsenergi på en måde, som gavner systemet, dvs. aktiv belastningsstyring ved alle markedsaktører.

⁽¹⁾ COM(2015) 339 final.

1.8. De af Kommissionen beskrevne fordele ved den nye prosument-tilgang viser, at denne er mere end blot et supplement til de »centraliserede energikilder«. Det drejer sig om forbrugernes — dvs. virksomheder, borgere, kommunale værker osv. — ret til selv at bestemme, om de vil spille en aktiv rolle i fremtidens energisystem gennem en aktiv produktion, egetforbrug, lagring og egen markedsføring.

1.9. Kommissionens definition af egenproduktion og egetforbrug i meddelelsen er ikke tilstrækkelig præcis. De anførte eksempler viser, at Kommissionens forståelse af begrebet prosument-tilgang er for snæver. Egenproduktion og egetforbrug skal efter EØSU's mening forstås langt bredere end blot som den el, man selv producerer og forbruger i sit eget anlæg uden om elnettets måler.

1.10. Der dukker i disse år andre former for bredere fælles prosument-strukturer op, men disse støder på store forhindringer. Gennemførelsen af nye forretningsmodeller ville stille forbrugerne meget bedre i deres nye aktive rolle og give dem helt nye muligheder for at skabe merværdi. Det er absolut nødvendigt, at der tages hensyn til dem i en »ny aftale for energiforbrugere«.

1.11. Bredere former for egenproduktion og -forsyning, der — naturligvis mod betaling — benytter de offentlige elnet, giver også lejere, mindre virksomheder og medlemmer af kooperativer mulighed for at spille en aktiv og ansvarlig rolle på energimarkedet og tjene og spare penge. En snæver definition af begreberne egenproduktion og egetforbrug er derfor socialpolitisk uretfærdig og økonomisk diskriminerende.

1.12. Det af Kommissionen tilstræbte decentraliserede energisystem forudsætter ligeledes decentraliserede markeds-tilgange⁽²⁾. Forbrugerne bør ikke alene frit kunne vælge forhandler, men også elproducent.

2. Indledning (resumé af Kommissionens meddelelse)

2.1. I rammestrategien for energiunionen fastsættes visionen for en energiunion, »hvor borgerne er i centrum, og hvor de tager ejerskab af energiomstillingen, drager fordel af nye teknologier, der gør deres regninger mindre, og deltager aktivt på markedet, alt imens de sårbare forbrugere beskyttes«⁽³⁾.

2.2. Den europæiske energisektor har ganske vist forandret sig meget i de seneste år, men en række forhold har hidtil forhindret og vil fortsætte med at forhindre forbrugerne — husholdningerne, virksomhederne og industrien — i at drage fuld fordel af den igangværende energiomstilling, dvs. at kontrollere deres energiforbrug og mindske deres energiregninger, herunder:

- manglende gennemsigtighed i omkostninger, forbrug og produktudbud
- øgede netomkostninger, skatter og især afgifter på den endelige elregning
- utilstrækkelig konkurrence på mange detailmarkeder, ingen belønning for aktiv deltagelse og vanskeligheder med at skifte leverandør
- utilstrækkeligt udviklede markeder for energitjenester i boliger og for efterspørgselsreaktion
- forhindringer for egenproduktion og egetforbrug
- ulig adgang til information og store adgangsbarrierer for nye konkurrenter, hvilket forsinker indførelsen af tilgængelige avancerede teknologier og praksis, såsom intelligente målere, intelligente husholdningsapparater, decentraliserede energikilder og energieffektivitetsforbedringer.

2.3. Omformningen af elmarkedet⁽⁴⁾, anvendelsen af nye teknologier samt nye og innovative energitjenesteselskaber skal give alle forbrugere mulighed for at deltage fuldt ud i energiomstillingen for bedre at kunne styre deres forbrug i retning af energieffektive løsninger og således spare penge og mindske det samlede energiforbrug.

⁽²⁾ Se TEN/577 »Lancering af den offentlige høring om en ny udformning af energimarkedet« — se side 13 i denne EUT.

⁽³⁾ COM(2015) 80 final, s. 2.

⁽⁴⁾ Se fodnote 2.

2.4. Samtidig hermed skal forbrugernes rolle ændres, således at de ikke alene kan reagere bedre og mere fleksibelt på energitilbud og -tjenester og drage fordel heraf, men også selv kan komme til at spille en aktiv rolle som elproducenter.

2.5. Kommissionen taler om en treleddet strategi, som består af

- a) aktiv forbrugerindflydelse
- b) teknisk innovation inden for »intelligente hjem og netværk« med
- c) særlig vægt på dataforvaltning og -beskyttelse.

Denne strategi skal gennemføres ved hjælp af en 10-punktsplan.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU bifalder i høj grad Kommissionens analyse og bakker fuldt ud op om de fremsatte forslag. Det er på høje tid at sætte forbrugerne i centrum for EU's og medlemsstaternes energipolitik, for der kan kun opnås markante fremskridt i forbindelse med opfyldelsen og accepten af mange mål på vejen hen imod en bæredygtig og ressourceeffektiv energiforsyning, hvis forbrugere fra alle samfundslag får reelle muligheder for at deltage aktivt og ansvarligt i arbejdet med at nå de overordnede energi- og miljøpolitiske mål.

3.2. EØSU konstaterer, at forbrugerne som følge af utilstrækkelig lovgivning har en meget begrænset strukturel og strategisk betydning i mange medlemsstaters energisystemer. Dette forhold afspejler en hidtil utilstrækkelig politisk forståelse af den aktive rolle, som spilles af forbrugerne. På den baggrund synes forslagene at være egnede til at gennemføre de opstillede mål (bl.a. reduktion af energiforbruget gennem større energieffektivitet og -besparelser, omstilling af energiproduktionen til renere energikilder, bedre tilpasning af forbruget til et mere svingende udbud i fremtiden, aflastning og effektivisering af elnetene gennem »demand side management« og større mangfoldighed af aktører) på en for forbrugerne gennemsigtig og omkostningseffektiv måde.

3.3. Når forbrugerne gives flere rettigheder og muligheder, skal de imidlertid også oplyses om, at de bærer et ansvar og må acceptere nødvendige tilpasninger, hvilket for mange er noget nyt.

3.4. Dette ansvar kan ikke påtvinges, men må tillæres og udøves af alle involverede parter (også på politisk niveau). Det er derfor tvingende nødvendigt, at forbrugerne i højere grad inddrages i energiøkonomiske beslutninger, i investeringer i produktionsanlæg, i elnet (inkl. »smart grid«-applikationer) samt i lagring og i forvaltningen heraf.

3.5. Energiomkostningerne skal være både overkommelige (problemet med konkurrenceevne og energifattigdom) og rimelige (forstået som en retfærdig fordeling af ulemper og fordele) for slutkunderne. Energifriser og -teknologier har tidligere i mange tilfælde begunstiget dem, der besidder en specifik viden og ekspertise, evner og finansielle og tekniske ressourcer, og som forstår at anvende dem. Et system, som ikke forsøger at rette op på denne ubalance, vil svække de fordelte forbrugeres tillid til markedet.

3.6. EØSU er enig med Kommissionen i, at energifattigdom — et voksende samfundsmæssigt problem — bedst kan løses ved hjælp af samfundspolitiske foranstaltninger. Samtidig er det vigtigt, at den »nye aftale« for energiforbrugere også sigter mod at luge ud i ubalancer og uretfærdigheder på markedet.

3.7. I meddelelsen beskrives det tydeligt og korrekt, at den egentlige nøgelfaktor for forbrugernes beslutninger, foruden adgangen til information, er (brutto-)slutprisen. Selv om der er langt større bevidsthed om klimabeskyttelse i befolkningen og en positiv indstilling til vedvarende energiformer, er det primært prisen, der afgør, om der spares på energien, gennemføres energibesparende foranstaltninger og benyttes miljøvenlige energiformer. I den forbindelse skal det sikres, at især sårbare forbrugere ikke ubeskyttet bliver udsat for ekstremt høje prisstigninger, men at der etableres (tekniske) foranstaltninger, som mere eller mindre automatisk giver dem de fordele, de ønsker.

3.8. Der er en tendens til, at forbrugerne ikke kun efterspørger regionalt producerede landbrugsprodukter, men også »regional elektricitet« fra vedvarende energianlæg. I praksis forhindrer reglerne næsten overalt, at denne større velvillighed kan imødekommes af tilbud fra energiselskaberne. Dette gælder navnlig de energiselskaber, som giver forbrugerne mulighed for at påvirke virksomhedernes beslutninger direkte, såsom borgerejede energiselskaber eller visse kommunale virksomheder.

3.9. Dette er utilfredsstillende i dobbelt forstand. For det første opnås der ikke et effektivt markedsresultat, fordi forbrugernes præferencer og behov ikke imødekommes. For det andet øger regionale tilbud om grøn energi påskønnelsen af energi generelt og tilskynder energiforbrugerne til at gennemføre yderligere foranstaltninger til energibesparelse og -effektivitet og til at udnytte fleksibilitetsmuligheder med henblik på at udligne udsving i produktionen af el fra vedvarende energikilder.

3.10. EØSU finder Kommissionens tilgang rigtig, idet den går ud på at anerkende de lokale forhold, i højere grad at tage dem i betragtning og fremme dem samt støtte inddragelsen af lokale markedsaktører, hvilket muliggør en reel prisdannelse på forbrugsstedet i stedet for produktionsstedet.

3.11. Spørgsmålet om, hvordan energisystemerne skal udformes, har strategisk betydning. Der er behov for konkurrence for at udforme det mest effektive overordnede system, og dette rækker langt ud over blot produktion og traditionel markedsføring. Derfor er det ofte forhastet ensidigt at lægge sig fast på bestemte markeds- og systemkonfigurationer, sådan som det ses i nogle medlemsstater. Navnlig må der gøres op med den isolerede betragtning af produktion på den ene side og markedsføring på den anden ligesom med sektoropdelingen mellem el, varme og transport.

3.12. Energisystemer skal bedømmes ud fra, om de opfylder disse krav. Når det gælder varme og transport, har forbrugerne altid — i modsætning til el — været mere integreret i de relevante processer på regionalt niveau. Det vil være nemmere at nå de energi- og miljøpolitiske mål, hvis der er en vilje til at tilpasse energisystemer efter forbrugernes integration og deltagelse samt konvergensen mellem el-, varme- og transportsektorerne. Der er således meget, der taler for decentraler energisystemer. EØSU henviser her til sin udtalelse om den nye udformning af energimarkedet ⁽⁵⁾.

3.13. Man skal være særligt opmærksom på de nye systemers brugervenlighed. De skal være enkle og gennemsigtige, og de må under ingen omstændigheder stille for store krav til forbrugerne. De tekniske midler til opnåelse heraf findes i dag.

3.14. Det er først og fremmest nødvendigt at skabe fælles rammer i Europa, hvormed alle omkostninger i forbindelse med energiproduktionen, herunder de eksterne omkostninger, bliver integreret fuldt ud i energiprisen. Det er nødvendigt, at priserne afspejler de reelle omkostninger ⁽⁶⁾. Forbrugerne skal kunne forstå de endelige forbrugerpriser på en nem og pålidelig måde. Forkerte prissignaler, som skyldes direkte eller indirekte subsidier til visse energiformer, kan ikke udlignes af nogen markedsordning, uanset hvor transparent, fleksibel og åben den måtte være.

⁽⁵⁾ Se fodnote 2.

⁽⁶⁾ Se fodnote 2.

4. 1. søjle: »Forbrugerindflydelse«

4.1. Generelle bemærkninger

4.1.1. Forbrugernes rolle i energisektoren vil, forudsat at den politiske vilje er til stede, kunne ændre sig grundlæggende i de kommende år. Derfor er det helt på sin plads, at dette afsnit i Kommissionens meddelelse har fået størst opmærksomhed. Det drejer sig ikke kun om tekniske og handelsretlige spørgsmål, men om afgørende strukturelle forandringer, som i sidste ende vil føre til mere demokratiske energiprocesser.

4.1.2. For at give forbrugerne mulighed for uafhængigt at styre deres forbrug bedre, skal de foruden bedre information i første omgang have de tekniske og økonomiske **forudsætninger**. De situationer, hvor det individuelle forbrug i dag endnu ikke kan registreres (og dermed afregnes), skal der hurtigst muligt rådes bod på. I forbindelse med den nødvendige installation af nye målere bør der sættes direkte på »smart metering«.

4.1.3. Forbrugsdata bør efter Kommissionens mening forbedres hurtigt, hvilket ligeledes indebærer, at de ca. 28 % af forbrugerne, som efter 2020 formentlig endnu ikke vil have adgang til »intelligente målere«, får ret til efter anmodning at få en sådan sat op. De økonomiske forudsætninger vil kun være til stede, hvis samtlige besparelser kommer slutkunderne til gode og ikke udlignes af nye gebyrer.

4.1.4. For at sikre en hurtig udbredelse af intelligente målere er det vigtigt, at dette sker omkostningsfrit for forbrugerne. Omkostningerne ved installeringen skal afholdes af elnettene. Der skal fastsættes fælles og strenge rammebetingelser for databeskyttelse og kommunikationsprotokoller for producenterne.

4.1.5. Omkostningsneutralitet er imidlertid kun et vigtigt og nødvendigt kriterium med hensyn til at tilskynde forbrugerne til at acceptere »smart meter«. Den skal understøttes af en stor tillid til de systemoperatører, elleverandører og -forhandlere, som indsamler og behandler data. Denne tillid er sværere at skabe, jo længere væk forbrugerne befinder sig fra disse selskaber. Ifølge EØSU kan der ikke sættes spørgsmålstegn ved, at der skal gælde det højeste beskyttelsesniveau for forbrugerne, hvilket bl.a. betyder, at alle oplysninger er fuldt ud tilgængelige for dem.

4.1.6. Allerede i dag har forbrugerne flere muligheder for at søge bedre tilbud på de eksisterende markeder. Kommissionens udsagn om, at »leverandørskifte skal være teknisk enkelt, hurtigt og sikkert«, bør være en selvfølge i et Europa, der i sin tid blev oprettet for at fremme frie varebevægelser. Derfor skal det ikke kun »overvejes at fjerne skiftegebyrer og -strafgebyrer«⁽⁷⁾, men derimod gennemføres.

4.1.7. Muligheden for at vælge leverandør og forhandle aftalevilkår er centrale elementer i konkurrencen på markedet. En indikator herfor er hyppigheden af leverandørskift. Leverandørskift forekommer hyppigere, men i mange medlemsstater er der meget få personer, der skifter leverandør⁽⁸⁾. Dette er en følge af utilstrækkelig information til forbrugerne og andre forekommende markedshindringer.

4.1.8. Selv om leverandørskift er et vigtigt middel for forbrugerne, kan man ikke alene ud fra antallet af skift og prisen fastslå, om konkurrencen fungerer. Kundetilfredshed, lokal forankring samt lokale organers sociale engagement spiller allerede nu en større rolle i forbindelse med valg af leverandør lige som de ansvarliges tilstedeværelse i lokalområdet. Forbrugerne interesserer sig i stadig højere grad ikke kun for, hvordan el produceres, men også for hvor og af hvem den produceres. Det er derfor vigtigt, at forbrugerne ikke alene frit kan vælge eludbydere, men også energiproducenter.

4.1.9. Der vil således være **konkurrence om pris og kvalitet**. Hvis der hersker gennemsigtighed med hensyn til netværks- og produktionsomkostninger, kan en marginalt dyrere el med færre transportomkostninger i sidste ende vise sig at være billigere. Dette forudsætter dog afstandsafhængige priser, når det gælder netomkostninger, samt at der er mulighed for selv at markedsføre egenproduceret el fra vedvarende kilder direkte på fair konkurrencevilkår.

⁽⁷⁾ Se fodnote 1

⁽⁸⁾ Se ACER/CEER: *Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Natural Gas Markets in 2013*, oktober 2014, s. 69 (http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/itre/dv/acer_market_monitoring_report_2014_/acer_market_monitoring_report_2014_en.pdf).

4.1.10. Udvalget er enig med Kommissionen i, at social-, struktur- og regionalpolitiske mål ikke kan nås gennem statsstyrede eller statsregulerede energipriser.

4.1.11. EØSU anser udsagnene om »efterspørgselsreaktion«, om »egenproduktion og egetforbrug« samt om, at »forbrugernes deltagelse skal øges gennem formidling og kollektive ordninger« for centrale, da der åbnes helt nye perspektiver.

4.2. Efterspørgselsreaktion

4.2.1. Den i Kommissionens meddelelse beskrevne succes med den allerede etablerede efterspørgselsreaktion, bl.a. gennem dynamisk prisdannelse (i elforsyningsaftaler) og fleksible systemer med automatisk efterspørgselsreaktion, underbygger på en overbevisende måde udsagnet om, at »energieffektivitet og efterspørgselsreaktion [...] ofte [er] mere velegnet til at skabe balance mellem udbud og efterspørgsel end ved at bygge nye eller opretholde driften af flere kraftværker eller netværk«⁽⁹⁾.

4.2.2. Slutkunderne vil dog kun deltage aktivt, såfremt fordelene ved fleksible tariffer udligner eventuelle nødvendige investeringsomkostninger inden for et overskueligt tidsrum. Derfor skal prissignalerne være i orden, dvs. at et stort udbud af el (f.eks. ved meget vind eller sol) kombineret med en lav efterspørgsel eller omvendt skal være afspejlet i de slutbrugerpriser, der kan vælges imellem.

4.2.3. Prissignaler skal meddeles forbrugerne — om muligt automatisk — således at de kan benytte sig heraf. Dette kræver systemer, der så vidt muligt er selvregulerende. Ellers vil kun kunder med en særlig teknisk viden kunne drage fordel heraf. Det skal være op til forbrugerne at bestemme, i hvilken udstrækning de ønsker at deltage i disse markeder.

4.2.4. De »nye, aktive forbrugere« må formodes at ville deltage mere intensivt i efterspørgselsreaktionen, jo mere direkte de selv er inddraget i beslutninger om infrastrukturforanstaltninger, og jo større andel de har i investeringer i og forvaltning af produktionsanlæg, net og lagre. Derfor er alle former for borgerinddragelse og borgerproduceret energi samt andre i fællesskab etablerede prosumenter-strukturer på elmarkedet af stor betydning. Dette forhold er imidlertid ikke tilstrækkeligt beskrevet i Kommissionens meddelelse.

4.3. Egenproduktion og egetforbrug — Prosumenter i det fremtidige energilandskab

4.3.1. Systemer for efterspørgselsreaktion vil ikke alene give forbrugerne mulighed for at tilpasse deres energiforbrug. Kommissionen nævner meget rigtigt, at »kombinationen af decentraliseret produktion og oplagringsmuligheder med en fleksibel efterspørgsel [...] yderligere [kan] gøre det muligt for forbrugerne at blive deres egne leverandører og forvaltere for (en del af) deres energibehov ved således at blive producenter og forbrugere og reducere deres energiregninger«⁽¹⁰⁾.

4.3.2. Dette er imidlertid kun muligt, hvis der kommer et virkeligt nyt markedsdesign, som er skræddersyet til de fastsatte mål, og man ikke blot forsøger at ændre det eksisterende system med henblik på at gøre plads til de nye energiformer⁽¹¹⁾.

4.3.3. Der skal udvikles nye incitamentsordninger, som belønner bestræbelser på at udforme egetforbruget, den direkte forsyning samt lagringen af overskydende energi og leveringen af reguleringsenergi på en måde, som gavner systemet. Dette kræver ikke alene en ny definition af systemfremmende kriterier, men også et nyt syn på, hvordan et »energisystem for fremtiden« kan se ud i en stadig mere decentraliseret energiverden. Det er i hvert fald ikke acceptabelt at holde fast i en traditionel systemopfattelse, der stammer fra en tid, hvor konventionelle atom- og kulkraftværker leverede en permanent grundlast.

⁽⁹⁾ Se fodnote 1.

⁽¹⁰⁾ Se fodnote 1.

⁽¹¹⁾ Se fodnote 2.

4.3.4. Kommissionen anfører i sin meddelelse yderligere fordele ved en decentraliseret produktion af vedvarende energi, bl.a. at netværkstab og flaskehalse kan nedbringes, hvormed der på lang sigt kan spares netomkostninger. EØSU deler denne opfattelse, men hidtil har medlemsstaterne ikke i tilstrækkelig grad erkendt disse fordele og taget dem med i overvejelserne.

4.3.5. Det arbejdsdokument⁽¹²⁾, som er vedlagt Kommissionens meddelelse, indeholder en udførlig beskrivelse af fordelene ved den nye strategi, og det viser tydeligt, at denne prosument-strategi kommer til at blive mere end »blot« et supplement til de »centraliserede produktionskilder«. Det drejer sig om forbrugernes ret til selv at bestemme, om de vil spille en aktiv rolle i fremtidens energisystem gennem en aktiv egenproduktion, egetforbrug, lagring og egen markedsføring.

4.3.6. Kommissionens definition af egenproduktion og egetforbrug i meddelelsen er imidlertid ikke tilstrækkelig præcis. De eksempler⁽¹³⁾, der er anført i arbejdsdokumentet som bilag til meddelelsen, viser, at Kommissionens forståelse af begreberne egenproduktion og egetforbrug er for snævre. Disse bør efter EØSU's opfattelse defineres bredere end blot som den el, man selv producerer i sit eget anlæg uden om elmåleren, f.eks. solcellestrøm fra et anlæg på taget, dvs. den el, som udvindes uden benyttelse af eller transmission gennem et offentligt net. Der skal gøres op med den hidtidige antagelse om personsammenfald mellem anlægsoperatør og endelig forbruger, for den vedrører kun en særlig form for egetforbrug.

4.3.7. Der er ved at udvikle sig mere bredt anlagte prosument-strukturer, men disse støder for tiden på store forhindringer. Som eksempel herpå kan nævnes den forretningsmodel, hvor energiandelsselskaber sælger deres el direkte til deres medlemmer, eller hvor borgerejede energiselskaber leverer deres el til elforbrugere i lokalområdet uden om børser og forhandlere. Gennemførelsen af sådanne modeller ville i høj grad støtte forbrugernes nye, aktive rolle og bane vejen for helt nye forretningsmodeller og skal derfor medtages i en »ny aftale« for energiforbrugere.

4.3.8. Det er således vigtigt at udvide definitionen af begreberne egenproduktion og egetforbrug, eftersom den hidtidige al for snævre fortolkning (personsammenfald mellem anlægsoperatør og endelig forbruger) kun sigter mod én bestemt gruppe af aktive forbrugere. For kun de forbrugere, som har tilstrækkelig kapital til at investere i anlæg, og som især også har plads nok til at opføre dem (f.eks. i eller på deres bygninger), kan producere deres egen el til egetforbrug. I praksis ville eksempelvis lejere være udelukket, og det samme gør sig gældende for erhvervsforbrugere, frem for alt mindre virksomheder eller virksomheder, som ikke råder over store arealer.

4.3.9. Derimod giver bredere former for egenproduktion og -forsyning, der — naturligvis mod betaling — benytter de offentlige elnet, også lejere, mindre virksomheder, medlemmer af kooperativer osv. mulighed for at spille en aktiv og ansvarlig rolle som prosument på energimarkedet og tjene og spare penge. En snæver definition af begreberne egenproduktion og egetforbrug er derfor socialpolitisk uretfærdig og økonomisk diskriminerende.

4.4. Forbrugernes deltagelse gennem formidling og kollektive ordninger

4.4.1. Kommissionen nævner også, at »der opstår stadig flere kollektive ordninger og fællesskabsinitiativer ... i en række medlemsstater. Flere og flere forbrugere deltager i kollektive egenproduktionsordninger og kooperative ordninger for bedre at forvalte deres energiforbrug. Denne innovation, skabt af forbrugerne, medfører også innovation for forbrugerne og skaber mulighed for nye forretningsmodeller. Energitjenesteselskaber, forsyningsvirksomheder, formidlere, databehandlingsvirksomheder, andre mellemmand og ofte også forbrugerorganisationer hjælper forbrugerne med at opnå bedre energiaftaler, samtidig med at de fritager dem fra administrative procedurer og besværlig research. Dette skaber også nye muligheder for lokale samfund og myndigheder, hvis regionale og lokale energiinitiativer kan skabe et værdifuldt forbindelsesled mellem beslutningstagere, borgerne og innovatorer på lokalt plan«⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ SWD(2015) 141 final af 15.7.2015.

⁽¹³⁾ Se fodnote 12.

⁽¹⁴⁾ Se fodnote 1.

4.4.2. Det fremgår klart af EØSU's undersøgelse om borgerproduceret energi⁽¹⁵⁾, at der kan opremses en lang række yderligere fordele (f.eks. øget opbakning til opførelsen af nye anlæg, muligheder for udvikling af den regionale økonomi, finansiering af investeringer). I alle de medlemsstater, som EØSU besøgte, mødte udvalget en stor vilje i civilsamfundet til at støtte sådanne private eller fælles modeller aktivt og/eller selv at gennemføre dem. I mange tilfælde mislykkes sådanne projekter imidlertid som følge af lovkrav, bureaukrati eller andre former for enten tilsigtet eller utilsigtet forskelsbehandling.

4.4.3. Som eksempel kan nævnes, at borgere, som i fællesskab driver et vindkraftanlæg, ofte ikke kan få direkte adgang til og anvende deres egen el, men er nødt til at sælge den via forhandlere og derefter købe den tilbage igen. Det er ikke det, EØSU forstår ved en »aktiv markedsdeltagelse«.

4.4.4. I indledningen til meddelelsen betegner Kommissionen ganske vist »forhindringer for forbrugernes egenproduktion og egetforbrug af el« som et problem, men kommer ikke tilstrækkeligt ind på, hvor og hvordan disse forhindringer konkret optræder, og hvad der kan gøres for at afhjælpe dem. Erfaringer fra mange medlemsstater viser, at de nationale tilsynsmyndigheder i praksis ofte forhindrer egenproduktion og egetforbrug samt egenforsyning og direkte forsyning i bred forstand eller i hvert fald gør det økonomisk eller bureaukratisk vanskeligt. Eksempler herpå er Spanien og Tyskland. Udvalget anmoder derfor Kommissionen om at udarbejde et særskilt dokument, der skal indgå i høringsprocessen, og som skal baseres på arbejdsdokumentet⁽¹⁶⁾ til meddelelsen og beskrive, hvilke tilsigtede og utilsigtede ulemper prosumenterne støder på, hvilke bureaukratiske forhindringer der findes, og hvordan den eksisterende forskelsbehandling kan afhjælpes.

Dette indebærer også, at Kommissionen gennemfører en selvkritisk analyse af, hvorvidt dens egne støtteregler er forenelige med indholdet i Kommissionens meddelelse. Det står allerede i dag klart, at der i Retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi⁽¹⁷⁾ ikke tages tilstrækkeligt hensyn til egetforbrug, egenforsyning og direkte forsyning.

4.4.5. Debatten om formidlers rolle bør også omfatte spørgsmålet om store forhandlers uafhængighed. For at sikre denne ville det være hensigtsmæssigt at se nærmere på formidlernes forretningsmodeller, og hvem deres ordregivere er.

5. 2. søjle: »Intelligente hjem og net«

5.1. Det nye energisystem vokser nedefra og op. Netværksbaserede apparater bliver til intelligente hjem, som igen bliver til bygninger og aktive netkomponenter. »Intelligente hjem« er mere eller mindre grundlaget for nye energisystemer og dermed også et godt sted for nye, aktive »forbrugere« til at lære og høste erfaringer. Der skal informeres bedre om de mange eksisterende muligheder.

6. 3. søjle: »Dataforvaltning og -beskyttelse«

6.1. Fælles og pålidelige retningslinjer for databeskyttelse er grundlaget og en forudsætning for en hurtig og fremtidssikret indførelse af moderne kommunikationssystemer. I denne forbindelse skal det fastlægges:

- hvilke data der er absolut nødvendige at indsamle for en optimal drift
- hvordan dataene skal krypteres
- hvor og hvor længe de må opbevares
- og hvem der kan beordre deres sletning.

6.2. For EØSU er det særdeles vigtigt, at forbrugerne er og vil blive ved med at være ejere af deres data, og at de har fuld kontrol over og adgang til dataene, således at de kan kontrollere, korrigere, slette og overføre dem i tilfælde af et leverandørskifte.

Bruxelles, den 20. januar 2016.

Georges DASSIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ EØSU: *En ny fremtid på energiområdet: Civilsamfundet som hovedaktør inden for produktion af vedvarende energi — EØSU-undersøgelse af civilsamfundets rolle i forbindelse med gennemførelsen af EU-direktivet om vedvarende energi (EESC-2014-04780-00-04-TC-D-TRA).*

⁽¹⁶⁾ Se fodnote 12.

⁽¹⁷⁾ EUT C 200 af 28.6.2014, s. 1.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA